

Doe mee & maak elkaar sterk

Beleidsplan sociaal domein

2015 - 2018

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	4
1. Inleiding	5
1.1. Achtergrond	5
1.2. Uitdaging	5
1.3. Beleidsplan sociaal domein	5
1.4. Doel van het document	6
1.5. Totstandkoming van het document	7
1.6. Leeswijzer	7
2. Vastgestelde kaders	8
2.1. Wettelijke kaders en gemeentelijk beleid	8
2.2. Sociale structuurvisie	8
2.3. Krachtig Noordoostpolder	9
2.4. Passend organiseren	9
2.5. Keuzenotitie	10
3. De situatie in onze gemeente	11
3.1. Onze inwoners in beeld	11
3.1.1. Demografische ontwikkeling	11
3.1.2. Sociaal economische ontwikkeling	12
3.1.3. Kwaliteit van leven	13
3.1.4. Mantelzorgers en vrijwilligers	14
3.1.5. Onderwijs en vorming	15
3.1.6. De ondersteuningsvraag in cijfers	16
3.2. Onze gezondheidszorg in beeld	17
3.2.1. Zorgvoorzieningen eerste lijn	17
3.2.2. Zorgvoorzieningen tweede lijn	18
3.2.3. Veel vertrouwen van bevolking in 1e en 2e lijn	18
3.2.4. Beschikbaarheid/bereikbaarheid spoedzorg	18
3.3. Conclusie	19
4. Wat willen we bereiken?	20
4.1. Wettelijke opdracht en lokale kaders en beleidsuitgangspunten	20
4.2. Beoogde maatschappelijke effecten	20
4.3. Hoofddoelstellingen	21
4.4. Deelplannen per beleidsterrein	23
5. Hoe organiseren we het?	24
5.1. Uitgangspunten	24
5.2. Lokale ondersteuningsstructuur	24
5.2.1. Het perspectief van de inwoner	24
5.2.2. Het perspectief van de gemeente en haar partners	25
5.3. Ondersteuning van inwoners	26
5.4. Gemeentelijke samenwerking in de regio	28
5.5. Communicatie	30
6. Kwaliteit, toezicht en handhaving	32
6.1. Kwaliteit en toezicht	32
6.2. Handhaving	33
6.3. Bezwaar, beroep en mediation	33
7. Verwerken en verstrekken gegevens	35
7.1. Gegevensverstrekking	35
7.2. Privacyconvenant	35

8.	Inzet financiële middelen.....	36
8.1.	Beschikbaar budget.....	36
8.2.	Verdeling budget.....	36
8.3.	Risico's en beheersing.....	37
8.4.	Contractering en bekostiging.....	39
8.5.	Eigen bijdrage.....	41
9.	Monitoring & verantwoording.....	42
9.1.	Monitoren.....	42
9.2.	Rapporteren.....	42
9.3.	Bijsturen.....	43
9.4.	Verantwoorden.....	43
9.5.	Evalueren.....	44
	Bijlage – Afkortingenlijst.....	45
	Bijlage – Hyperlinks.....	46

Voorwoord

Op eigen kracht en met elkaar.

Van oudsher zijn we in Noordoostpolder gewend om te vertrouwen op onze eigen kracht. Zowel samen als individueel hebben we door deze eigenschap een waardevolle gemeenschap opgebouwd. We weten wat het is om er voor elkaar te zijn. Nu er veel gaat veranderen op het gebied van zorg en welzijn, is het belangrijk dat we op deze eigen kracht kunnen terugvallen. Ik vertrouw er op dat we dit als samenleving kunnen. Alleen dan zijn we in staat om de ingrijpende veranderingen goed op te vangen met elkaar. En mocht het voorkomen dat inwoners geen vangnet hebben of de omstandigheden zodanig zijn dat men er zelfstandig niet uit komt, dan zijn we er als gemeente voor de nodige ondersteuning.

In dit document kunt u lezen voor welke beleidslijnen we hebben gekozen voor de komende veranderingen in het sociale domein. Hier is zorgvuldig en bewust over nagedacht. We denken goede en verantwoorde keuzes te hebben gemaakt. Dat hebben we samen met alle betrokken partijen gedaan uit het maatschappelijke middenveld. Ik dank iedereen die hier op betrokken wijze aan heeft bijgedragen. Of alles zo uitpakt zoals we denken, kunnen we nu nog niet met zekerheid zeggen. Het beleid staat op papier en het echte werk gaat nu pas beginnen. We blijven alles op de voet volgen en horen het graag wanneer dingen beter of anders kunnen. Ook dat zullen we samen moeten doen.

Wethouder Hennie Bogaards-Simonse

1. Inleiding

Wij zijn bezig met een omvangrijke opgave in het sociaal domein. Op basis van de sociale structuurvisie en de uitgangspunten van Krachtig Noordoostpolder werkt gemeente Noordoostpolder hier op integrale wijze aan. Het beleidsplan sociaal domein vormt hiervoor het kader.

1.1. Achtergrond

Vanaf 2015 krijgen gemeenten er met de invoering van de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 een omvangrijk takenpakket bij in het sociaal domein.

Naar aanleiding van deze ontwikkelingen zijn wij het project Krachtig Noordoostpolder gestart. Om ons goed voor te bereiden op de nieuwe taken én om te komen tot een nieuwe manier van werken in het sociaal domein. Want ondanks dat de gelijktijdige decentralisaties een ongekend beroep doen op de capaciteit van onze gemeente én vele risico's met zich meebrengen ten aanzien van financiën en onze meest kwetsbare inwoners, zien wij ook kansen in deze beweging om te komen tot een betere manier van werken en organiseren ten dienste van onze inwoners die ondersteuning nodig hebben om mee te kunnen doen in onze samenleving.

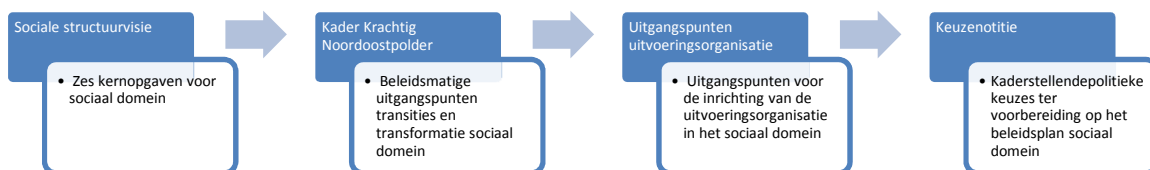
Nadat onze gemeenteraad in 2012 de beleidsmatige uitgangspunten vaststelde in het gemeenschappelijk kader Krachtig Noordoostpolder¹, is in het najaar van 2013 de nota "Lokale ondersteuning, uitgangspunten voor een krachtige uitvoeringsorganisatie in het sociaal domein"² (hierna: Uitgangspuntennotitie uitvoeringsorganisatie) vastgesteld. Deze kaders, voortbordurend op de sociale structuurvisie, vormen het uitgangspunt om te komen tot een integraal beleidsplan sociaal domein.

1.2. Uitdaging

Het is de uitdaging om de vastgestelde kaders verder te concretiseren naar beleidsuitgangspunten en naar afspraken op uitvoerend niveau waardoor de gemeente zelf, maar zeker ook externe organisaties en inwoners de juiste handvatten hebben om hun werk te doen en hun leven in te richten. Hierbij is het van belang dat waar dit mogelijk is, de samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen wordt gezocht om tot een zo integraal mogelijke dienstverlening voor de inwoners te komen.

1.3. Beleidsplan sociaal domein

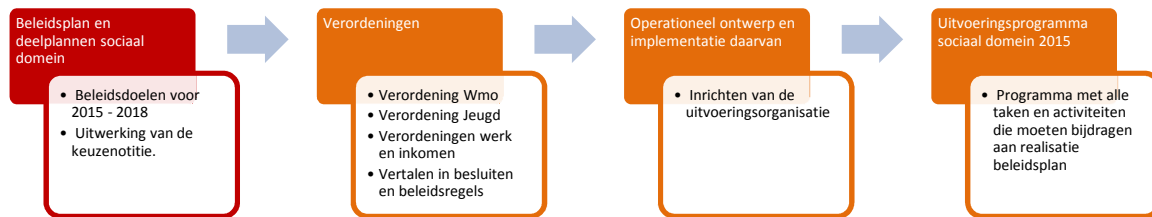
Het beleidsplan sociaal domein staat niet op zichzelf. Onderstaand schema maakt duidelijk waar dit plan geplaatst dient te worden.

¹ Het gemeenschappelijke kader Krachtig Noordoostpolder vindt u [hier](#) en [hier](#) (publieksversie) en in de bijlage.

² De Uitgangspuntennotitie vindt u [hier](#) en [hier](#) (publieksversie) en in de bijlage.

De documenten in de blauwe vakken zijn in een eerder stadium op- en vastgesteld en worden in de beleidsplan op een later moment nog aangehaald. Het beleidsplan sociaal domein (rode vak) ligt nu voor. Het is een uitwerking van de voor de zomer vastgestelde keuzenotitie en bestaat uit een algemeen en breed deel voor het sociaal domein en vijf afzonderlijke deelplannen. Deze deelplannen zijn verschillend van karakter, vaak door specifieke eisen van de of de aard van het specifieke deelterrein (zo is Volksgezondheid meer flankerend van aard dan bijvoorbeeld de uitvoering van de Participatiewet). Omdat het Rijk specifieke eisen stelt aan het beleidsplan Jeugd van iedere gemeente, is het deelplan Jeugd omvangrijker dan de overige deelplannen en bevat het herhalingen uit het nu voorliggende beleidsplan sociaal domein.

Het beleidsplan (inclusief de deelplannen) wordt uitgewerkt in verordeningen (eerste oranje vakje) en daarna gevolgd door een Operationeel ontwerp (en de implementatie daarvan) en een Uitvoeringsprogramma (de oranje vakken). Het operationeel ontwerp heeft betrekking op het inrichten van de uitvoeringsorganisatie opdat de beoogde beleidsdoelen bereikt kunnen worden. Dit zal zich grotendeels in 2014 voltrekken. Het Uitvoeringsprogramma is het programma dat het College jaarlijks opstelt. Hierin zijn alle taken en activiteiten opgenomen die in dat jaar worden ondernomen om de beoogde beleidsdoelen te realiseren.

In dit beleidsplan worden keuzes gemaakt die van invloed zijn op de wijze waarop we onze uitvoeringsorganisatie moeten inrichten. Daarnaast vragen een aantal keuzes om een nadere uitwerking en concretisering in het Uitvoeringsprogramma. Op dit moment zijn nog niet alle consequenties en uitwerkingen van de keuzes in dit beleidsplan ten volle te overzien. Zowel voor wat betreft de consequenties voor de uitvoeringsorganisatie, als voor de invulling van het Uitvoeringsprogramma. In de loop van 2014 en in het jaar 2015 zal steeds meer duidelijk worden. De in 2013 ingestelde kerngroep van raadsleden zal dit proces volgen. Op het moment dat consequenties leiden tot de vraag of beleidsmatige kaders en doelen heroverwogen moeten worden, zal dat met de kerngroep worden besproken en met de gemeente raad worden gedeeld.

1.4. Doel van het document

Het doel van dit document is tweeledig:

- Het geeft invulling aan de wettelijke verplichtingen uit de:
 - o Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
 - o Jeugdwet
 - o Participatiewet (en de wijzigingen in de WWB)
 - o Wet op de schuldhulpverlening
 - o Wet publieke gezondheid
- Het bevordert de samenhang in beleid en uitvoering tussen de verschillende beleidsterreinen door één beleidsplan voor het sociaal domein op te stellen.

De hiervoor genoemde wetten hebben verbinding met elkaar en ook nog met andere beleidsterreinen. Die beleidsterreinen nemen wij niet op in dit beleidskader³.

³ Eén van de beleidsplannen welke een nauwe verbinding heeft met de Participatiewet, is het Sociaal Economisch Beleid 2012-2016. Spierpunten van dit beleid zijn onder andere 'samenwerking onderwijs, bedrijfsleven en overheid' en 'iedereen naar vermogen aan het werk'.

1.5. Totstandkoming van het document

Beleidsparticipatie is een belangrijk onderdeel om te komen tot een gedragen beleidsplan. In het proces van beleidsparticipatie hebben daarom bijeenkomsten met de gemeenteraad, het college, interne en externe professionals, (vertegenwoordigers van) doelgroepen en de Participatieraad sociaal domein plaatsgevonden. Dit plan is mede tot stand gekomen door de inbreng van personen bij de verschillende bijeenkomsten. De Participatieraad sociaal domein heeft inhoudelijk advies gegeven aan het college over het plan.

Een belangrijke kaderstellende stap is het opstellen van en de besluitvorming over de keuzenotitie door de gemeenteraad. Hierdoor zijn tijdige politieke keuzes gemaakt en kaders en uitgangspunten vastgelegd.

1.6. Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk brengen we in hoofdstuk 2 een samenvatting van de al vastgestelde kaders en beleidskeuzen in beeld. In hoofdstuk 3 wordt de situatie in onze gemeente in beeld gebracht. Hierna wordt in hoofdstuk 4 weergegeven wat we willen bereiken en in hoofdstuk 5 hoe wij dit gaan organiseren. Hoofdstuk 6 staat in het teken van kwaliteit, toezicht en handhaving. Daarna wordt in hoofdstuk 7 ingegaan op het verwerken en verstrekken van gegevens. Hoofdstuk 8 is het financiële hoofdstuk, waarna hoofdstuk 9 ten slotte ingaat op monitoring en verantwoording.

2. Vastgestelde kaders

Dit beleidsplan staat niet op zichzelf. Het bouwt voort op vastgestelde gemeentelijke kaders en ambities en geeft invullingen aan wettelijke verplichtingen.

2.1. Wettelijke kaders en gemeentelijk beleid

In dit beleidsplan wordt invulling gegeven aan (de gemeentelijke beleidsruimte binnen) de volgende wettelijke kaders⁴:

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

De Wmo 2015 maakt gemeenten verantwoordelijk voor de ondersteuning van zelfredzaamheid en participatie van inwoners met een beperking, chronische psychiatrische of psychosociale problemen. De ondersteuning is erop gericht om inwoners zo lang mogelijk in hun eigen omgeving te kunnen laten verblijven.

Jeugdwet

De Jeugdwet maakt gemeenten verantwoordelijk voor het leveren van alle jeugdhulp, waarbij de gemeentelijke regierol de kwaliteit van jeugdhulp verbetert en complexere hulp kan worden voorkomen door intensivering van preventie en ambulante jeugdhulp.

Participatiewet

Met de Participatiewet wordt de bestaande verantwoordelijkheid van de gemeente (WWB en Wsw) uitgebreid naar de verantwoordelijkheid voor de re-integratie van alle mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben en het bieden van inkomensondersteuning in de vorm van een uitkering en/of minimabeleid. Het uitgangspunt van de wet is dat zoveel mogelijk mensen zo regulier mogelijk werken.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De Wgs maakt gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van schuldhulpverlening aan inwoners.

Wet publieke gezondheid

De Wpg maakt gemeenten verantwoordelijk voor het bevorderen van de totstandkoming en de continuïteit van de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

2.2. Sociale structuurvisie

In 2011 stelde gemeente Noordoostpolder samen met inwoners, ondernemers en organisaties de sociale structuurvisie 2025⁵ op. De visie stoelt op de overtuiging dat een gemeente vitaal is als haar inwoners zich er goed voelen. Als er voldoende werk is, er prettige burens wonen, er gevarieerde opleidingen te volgen zijn en er van alles te doen is.

Om dit te bewerkstelligen concentreert de gemeente zich op zes kernopgaven:

1. Onderwijs en bedrijfsleven sluiten op elkaar aan
2. Iedereen doet mee

⁴ De wetteksten zijn [hier](#) en in de bijlage te vinden.

⁵ De contournotitie is [hier](#) en in de bijlage te vinden. De sociale structuurvisie vindt u [hier](#) en [hier](#) (publieksversie) en in de bijlage.

3. Versterken vrijwillige inzet en mantelzorg
4. Herstructureren voorzieningen
5. Benutten buitengewoon Noordoostpolder
6. Wonen & leven

2.3. Krachtig Noordoostpolder

De in 2011 door het Rijk aangekondigde decentralisaties van de jeugdzorg, diverse functies uit de AWBZ en de Participatiewet sluiten aan op de kernopgaven van de sociale structuurvisie en stellen ons voor de uitdaging te komen tot meer samenhang in het sociaal domein.

Het is onze ambitie dat onze inwoners maximaal meedoen naar eigen vermogen. Het initiatief hiervoor ligt bij inwoners zelf. Het overgrote deel van onze inwoners neemt dat initiatief en doet zelfstandig of met hulp van anderen mee. Sommige inwoners redden het echter niet alleen. Voor hen willen wij er zijn met passende vormen van ondersteuning afgestemd op de specifieke behoefte en dat wat mensen wél kunnen.

In het gemeenschappelijk kader Krachtig Noordoostpolder⁶ hebben we vier beleidsmatige uitgangspunten benoemd die kaderstellend zijn voor onze aanpak in het sociaal domein. Deze vier uitgangspunten zijn:

1. Zelforganiserend vermogen - Pak je kans!
2. Wederkerigheid - Vraag iets terug!
3. Integraal - Eén plan, één aanpak.
4. Sturen op effecten - Verwacht resultaat.

2.4. Passend organiseren

In lijn met de sociale structuurvisie hebben wij begin 2013 onze visie op de veranderende rol van de gemeente verder ontwikkeld. Omdat de opgaven waar de gemeente voor staat divers van aard zijn vraagt de manier waarop we die opgaven aangaan om differentiatie.

In het visiedocument "Wij zijn er voor de inwoners en ondernemers van de Noordoostpolder" zijn vier hoofdcategorieën van activiteiten geschetst:

1. Een waarbij de individuele inwoner zijn of haar context moet worden geholpen of waarbij de context centraal staat. Hierbij past een mens- en contextgedreven vorm van organiseren.
2. Een waarbij de gemeente standaardproducten levert zoals paspoorten, rijbewijzen en enkelvoudige vergunningen. Hier past een systeemgedreven vorm van organiseren.
3. Zorg voor infrastructuur zoals wegen, bruggen en bestemmingsplannen, worden het beste contextgericht en systeemgedreven georganiseerd.
4. En voor wat betreft de diensten voor de leefbaarheid, zoals het handhaven van de wet, het opstellen van verordeningen en de wijze waarop we omgaan met inwoners, geldt dat de contextgedreven vorm van organiseren domineert.

Voor het sociaal domein is de categorie waarbij de individuele inwoner in zijn of haar context moeten worden geholpen of waarbij de context centraal staat voor ons dominerend. Hier past een mens- en contextgedreven vorm van organiseren.

⁶ Het gemeenschappelijke kader Krachtig Noordoostpolder vindt u [hier](#) en [hier](#) (publieksversie) en in de bijlage.
Pagina 9 van 46

2.5. Keuzenotitie

Ter voorbereiding op dit beleidsplan heeft de gemeenteraad een keuzenotitie⁷ opgesteld en op basis daarvan een aantal richtinggevende uitspraken gedaan en kaders gesteld ten behoeve van dit beleidsplan. Hieronder staan de gemaakte keuzes op een rij. Deze keuzes zijn verwerkt in dit beleidsplan en worden verder uitgewerkt in de uitvoeringsplannen:

1. *Maatschappelijke effecten*
Gewenste maatschappelijke effecten zijn lokaal geformuleerd en al vastgelegd in sociale structuurvisie en gemeenschappelijk kader Krachtig Noordoostpolder (optie 2).
2. *Inhoudelijke opgave versus instandhouding instituties*
De inhoudelijke opgave is leidend, maar een aantal specifieke instanties dient in stand gehouden te worden (optie 3).
3. *Inhoudelijke opgave versus budgetneutraliteit*
De decentralisaties worden budgetneutraal uitgevoerd. Wanneer het budget niet toereikend is zal het college eerst de rijksoverheid aanspreken. Wanneer de kwaliteit van de geleverde zorg desondanks op een onaanvaardbaar laag niveau komt te liggen is lastenverzwaring de laatste optie (geamendeerde optie 1).
4. *Kaders sociaal deelfonds*
Deelbudgetten binnen het sociaal deelfonds, met de mogelijkheid tot gemotiveerde overheveling binnen het deelfonds, na consultatie van de raad (geamendeerde optie 2).
5. *Risicomanagement*
Integraal risicomanagement (optie 3).
6. *Grenzen armoedebelid*
We handhaven de huidige inkomensgrenzen: 110% armoederegeling en 100% voor kwijtschelding (optie 1).
7. *Waarderen van mantelzorgers en vrijwilligers*
Waardering wordt uitgesproken in combinatie met bijvoorbeeld een prijs, cadeaubon, attentie, gratis workshop e.d. (optie 2).
8. *Maatschappelijke stage*
We houden de maatschappelijke stage in stand, maar in versoberde vorm (optie 2).
9. *Tegenprestatie*
Wij verwachten van onze inwoners een bijdrage aan de samenleving en een tegenprestatie kan daar onderdeel van zijn. Wij onderscheiden verschillende manieren om een tegenprestatie te leveren, afhankelijk van de situatie van de betreffende inwoner (optie 3).
10. *Fraude*
Selectieve controle; richt zich op mensen met verhoogd risico, op specifieke momenten in het proces en op fraude of passiviteit (optie 2).
11. *Persoonsgebonden budget*
De hoogte van het PGB is maximaal 75% van het zorg-in-naturatarief (optie 1).
12. *Eigen bijdrage*
Voor maatwerkvoorzieningen (18+) geldt de maximale wettelijke inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Voor alle algemene voorzieningen (18+) vragen we een financiële bijdrage (optie A3).
Inwoners met een WWB-uitkering betalen een eigen bijdrage voor ondersteuning, behalve als het gaat om dagactiviteiten (optie B2).
13. *Doelgroepen maatwerkvoorzieningen*
Met iedereen die toegang had tot een maatwerkvoorziening wordt – net als met nieuwe klanten – een gesprek aangegaan om de situatie opnieuw te beoordelen op basis van nieuwe criteria (optie 3).

⁷ De keuzenotitie vindt u [hier](#) en in de bijlage.

3. De situatie in onze gemeente

Hoe gaat het met onze inwoners en organisaties? In dit hoofdstuk brengen we de gemeente in beeld: de inwoners en de sociale ondersteuningsstructuur.

3.1. Onze inwoners in beeld

In 2011 hebben wij ter voorbereiding op de sociale structuurvisie een contournota opgesteld waarin een uitgebreide schets is gemaakt van de inwoners van de dorpen en wijken van Noordoostpolder. Hieronder wordt een korte actualisatie per thema voor de hele gemeente. We kijken daarbij achtereenvolgens naar de demografische en sociaal economische ontwikkeling, de situatie op het gebied van onderwijs en vorming en naar de kwaliteit van leven (gezondheid, zorg en ondersteuning, sociaal klimaat en vrije tijd).

3.1.1. Demografische ontwikkeling

Op 1 januari 2014 telde Noordoostpolder 46.363 inwoners. De verwachting is dat er de komende jaren nog sprake is van een lichte bevolkingsgroei tot ruim 48.000 inwoners in 2030. Deze toename wordt veroorzaakt doordat de natuurlijke groei groter is dan het negatieve migratiesaldo.

Lichte ontgroening en met name vergrijzing

De komende 15 jaar zal er sprake zijn van een lichte ontgroening en met name van vergrijzing, de demografische druk neemt toe: nu zijn er voor iedere 15-minner en 65-plusser in de gemeente 2 inwoners van 15 tot 65, straks is die verhouding ongeveer gelijk. De ontgroening en vergrijzing betekenen ook dat het aantal geboortes gaat afnemen en het aantal sterftes zal toenemen. Uiteindelijk resulteert dit in een bevolkingsdaling die ergens tussen 2035 en 2040 zal gaan inzetten.

Huishoudens en gezinnen

Begin 2014 telde Noordoostpolder 18.607 huishoudens. Hiervan is 35% alleenstaand, een kwart bestaat uit een paar zonder kinderen, 32% is een paar met kind(eren), 6% bestaat uit een ouder met kinderen en 1% heeft een andere samenstelling. In Noordoostpolder is er sprake van meer grotere gezinnen dan gemiddeld landelijk het geval is en er wonen minder mensen alleen.

Het aantal huishoudens neemt toe van 18.607 nu naar ongeveer 20.000 in 2030. Dit betekent een gemiddelde vraag naar 100 woningen per jaar extra. Het gaat vooral om alleenstaanden en paren zonder kinderen. Het aantal traditionele gezinnen neemt af. Daarnaast zal op korte termijn het aandeel alleenstaanden en overige huishoudens toenemen als gevolg van arbeidsmigratie (een ontwikkeling die in de toekomst tot gezinsherenigingen kan leiden).

Het percentage kinderen dat opgroeit in een "achterstandswijk" is groot in Noordoostpolder. Dit heeft te maken met het gegeven dat er meer grotere gezinnen te vinden zijn in wijken waar mensen relatief een lager inkomen hebben. Het percentage kinderen dat er opgroeit, bedraagt in Noordoostpolder 23,15%. Dat is een afname ten opzichte van eerdere jaren, maar dat is nog altijd veel hoger dan het gemiddelde in Nederland dat 17,57% bedraagt.

Etniciteit

Op dit moment heeft 87% van de inwoners van Noordoostpolder de Nederlandse etniciteit, 9% is niet-westers allochtoon en 4% is westers allochtoon. Het aantal allochtone (met name

niet-westerse) inwoners zal toenemen, terwijl het aantal autochtone inwoners afneemt. Enerzijds komt dit omdat Noordoostpolder door binnenlandse migratie naar de landelijke verhouding toe beweegt, anderzijds door (arbeids)migranten uit het buitenland. Naar verwachting heeft ca. 80% van de inwoners van Noordoostpolder in 2030 de Nederlandse etniciteit. De ontwikkelingen van het AZC zijn in deze prognose niet meegenomen.

Lokale verschillen

Bevolkingsgroei vindt vooral plaats in Emmeloord, Marknesse en Ens. In Creil, Nagele, Rutten, en op een termijn van 3 à 4 jaar ook in Tollebeek, zal het inwonertal dalen door gezinsverdunding. In alle dorpen treedt vergrijzing op. Dit kan een extra trek naar dorpen of wijken met voorzieningen teweeg brengen. In Emmeloord zal de groei zich concentreren in Emmelhage, het centrum (mits ontwikkelingen op de woningmarkt plaats gaan vinden) en Wellerwaard. In de overige wijken zal het aantal inwoners afnemen als gevolg van gezinsverdunding.

3.1.2. Sociaal economische ontwikkeling

Noordoostpolder is van oorsprong een agrarische gemeenschap met relatief veel laag opgeleide inwoners en een relatief beperkt inkomen. Wij zien daar de laatste jaren een verschuiving in ontstaan. De landbouw is niet meer de grootste werkgever en zowel opleidingsniveau als inkomen komt meer in lijn met landelijke trends.

Arbeidsmarkt en beroepsbevolking

De arbeidsmarkt in Noordoostpolder kent in de groot- en detailhandel, de gezondheids- en welzijnszorg en de agrarische sector de grootste branches.

In Noordoostpolder ligt de netto arbeidsparticipatie (68,1%) zowel bij mannen als vrouwen iets hoger dan het landelijk gemiddelde (67,2%) en het gemiddelde in Flevoland (67,1%). Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking is in onze gemeente jarenlang laag geweest. Inmiddels lijkt er een inhaalslag te worden gemaakt. Meer dan gemiddeld in Nederland zijn onze inwoners opgeleid op middelbaar niveau (havo, MBO niveau 2, 3 en 4). Het aantal laagopgeleiden is gelijk aan het landelijk gemiddelde en het aantal hoogopgeleiden ligt lager dan het landelijk gemiddelde.

De Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is een voorziening voor mensen die door een beperking niet in staat zijn op de reguliere arbeidsmarkt zelfstandig te functioneren. In Noordoostpolder waren er eind 2013 231 mensen met een dienstverband in de Wsw.

Werkloosheid

De werkloosheid in Noordoostpolder is langzaam aan het dalen. Op 30 juni 2014 stond 8,8% van de beroepsbevolking ingeschreven als niet werkende werkzoekende (NWW)⁸. Op 30 maart 2014 was dit nog 9,3%. Landelijk daalde de werkloosheid van 10,1% naar 10% en in Flevoland van 11,5% naar 11%. De verwachting is dat de werkloosheid in 2014 licht zal blijven dalen. De jeugdwerkloosheid blijft landelijk en lokaal hoog, maar ook hier is ten opzichte van maart 2014 een daling te zien. Op 30 maart 2014 was landelijk 10,9% van de niet werkende werkzoekenden jonger dan 27 jaar. Dit daalde tot 10,1% op 30 juni 2014. In

⁸ Ten aanzien van werkloosheid worden diverse definities gehanteerd. Belangrijk om hier te verduidelijken is dat met niet werkende werkzoekenden (NWW) wordt bedoeld op mensen die zijn ingeschreven als werkzoekende bij het UWV. Mensen die een uitkering ontvangen in het kader van de Werkloosheidswet (WW) zijn per definitie ingeschreven bij het UWV en maken dus deel uit van de NWW. Mensen die een uitkering ontvangen in het kader van de Wet Werk en Bijstand (WWB) zijn niet per definitie ingeschreven bij het UWV en maken dus ook niet per definitie onderdeel uit van de cijfers NWW.

Flevoland daalde dit percentage van 13,3% naar 12,1% en In Noordoostpolder was een daling zichtbaar tussen maart en juni 2014 van 10,9% naar 9,8%.

De Wet werk en bijstand (WWB) is het vangnet van ons sociaal zekerheidsstelsel. Deze wet regelt dat inwoners die niet beschikken over middelen om in de kosten van het bestaan te voorzien een (tijdelijk) inkomen ontvangen via de gemeente. Eind 2013 ontvingen 672 inwoners een WWB-uitkering. De toename van het aantal uitkeringen in 2013 ging in Noordoostpolder minder hard (+8,2%) dan landelijk gemiddeld (+8,7%). We zien dat het percentage kinderen dat in een gezin met een uitkering leeft toeneemt. Het gaat om een percentage van 4,55%. Het landelijk gemiddelde is 5,66%.

Inkomen en schulden

Inwoners van Noordoostpolder hebben gemiddeld genomen minder te besteden dan de rest van Nederland. Een grote groep inwoners heeft een inkomen dat lager ligt dan 120% van het sociaal minimum. In 2011 bedroeg dit aantal 2.490 huishoudens, waarvan 1.800 huishoudens met een inkomen tot 110%⁹. Ook hier zien wij een positieve ontwikkeling van het aantal lage inkomens ten opzichte van Nederland en Flevoland. Bij de groep met een inkomen tot 100% van sociaal minimum zijn alleenstaanden oververtegenwoordigd.

Het aantal inwoners met problematische schulden neemt de afgelopen jaren toe. In 2013 waren er ten opzichte van het jaar daarvoor ruim 230 inwoners met problematische schulden bij gekomen. Gemiddeld ontvangen 400 huishoudens een vorm van schuldhelpverlening. Ook het aantal zelfstandige ondernemers dat een beroep doet op schuldhelpverlening neemt toe.

3.1.3. Kwaliteit van leven

Deze paragraaf staat stil bij de kwaliteit van leven. Het gaat dan om aspecten als gezondheid, zorg en ondersteuning, sociaal klimaat en vrije tijd.

Ervaren gezondheid

Bijna vier op de vijf volwassenen uit Noordoostpolder ervaren hun eigen gezondheid als goed. Bij de senioren is dit tweederde en dit ligt boven het landelijk gemiddelde. Hoe ouder men wordt, hoe minder mensen de eigen gezondheid als goed ervaren. Van de jongeren ervaart 78% hun gezondheid als goed. Jongeren uit de Noordoostpolder ervaren hun gezondheid slechter dan in het verleden.

Gezondheid en levensverwachting

De levensverwachting in onze gemeente is gelijk aan het landelijk gemiddelde (80,5 jaar). Naast de kwantitatieve levensverwachting (het aantal jaren dat iemand leeft), is ook de kwalitatieve levensverwachting belangrijk. Voor de jongste Flevolandse generatie (geboren in 2005-2008) is de verwachting dat zij gemiddeld 72,9 jaar in goede geestelijke gezondheid; 70,2 jaar zonder beperkingen en 63,3 jaar in goede gezondheid zullen leven.

Chronische aandoeningen

In Noordoostpolder nemen de diverse chronische aandoeningen minder hard toe dan gemiddeld in Flevoland. Van de volwassenen in de Noordoostpolder heeft 57% minimaal 1 chronische aandoening. Bij senioren ligt dit percentage op 85%.

Mobiliteit

Senioren ervaren vooral fysieke beperkingen op het gebied van gehoor, gezicht en mobiliteit. Vooral rond mobiliteit hebben veel senioren (25%) problemen.

⁹ Regionaal inkomensonderzoek, CBS 2011.
Pagina 13 van 46

Dementie

In 2010 hadden naar schatting 662 mensen in Noordoostpolder een vorm van dementie. Bij een deel van hen is de diagnose echter nog niet gesteld, omdat erkenning lang duurt. Voor de toekomst wordt een stijging (+109%) verwacht van de totale zorgvraag dementie in Noordoostpolder. Deze stijging is kleiner dan gemiddeld in Nederland (+ 117%) maar betekent wel een verdubbeling ten opzichte van 2010.

Kinderen met een handicap

Kinderen in de leeftijd 0 tot 17 jaar met een handicap komen in Noordoostpolder (2,5%) vaker voor dan gemiddeld in Nederland (1,96%), maar minder vaak dan in een aantal omliggende gemeenten als Lelystad (2,67%), Dronten (2,64%) en Kampen (2,62%). Het aantal verstandelijk gehandicapte kinderen ligt overal relatief hoger dan het aantal lichamelijke gehandicapten, gemiddeld is dit 60%.

Kinderen in jeugdzorg

Uit 'Kinderen in Tel' blijkt dat het hoogste aantal indicaties dat is afgegeven door Bureau Jeugdzorg, is afgegeven in Flevoland. In Noordoostpolder betreft dit een percentage van 1,71% ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 1,52%. In de provincies Flevoland, Groningen en Zuid-Holland worden relatief de meeste kinderen in de pleegzorg geplaatst (zowel in 2011 als 2012). In Flevoland en Zuid-Holland worden relatief ook de meeste kinderen in residentiële voorzieningen geplaatst. Binnen de gemeente zijn meer residentiële voorzieningen dan voor de behoefte van de inwoners binnen gemeente noodzakelijk is.

Vaccinatiegraad

De vaccinatiegraad binnen Noordoostpolder is hoog en bedraagt meer dan 95% in 2012. Van de ouders volgt 69% de ontwikkeling van het kind actief en 45% vraagt nog eens extra advies.

Maatschappelijk werk

Van de inwoners maakt 1,53% gebruik van het maatschappelijk werk. Van de zaken wordt 83% afgesloten binnen een jaar. Er is een toename van het aantal mensen dat langer dan 2 jaar in hulp is. Het is een verdubbeling van het percentage. Eerder bedroeg dit ruim 2%. Nu is er sprake van 5%. Een derde van het aantal mensen dat een beroep doet op het maatschappelijk werk is jonger dan 25 jaar. Het betreft ca. 200 personen.

Risicogroepen

Binnen Flevoland vindt via de Flevomonitor vanaf 2005 jaarlijks registratie plaats van de aantallen dak- en thuislozen, verslaafden en slachtoffers van huiselijk geweld. In Noordoostpolder zijn over 2012 219 verslaafden, 108 dak- en thuislozen en 231 slachtoffers van huiselijk geweld bekend. In 2012 is, na een aanvankelijke stijging, een daling te zien van het aantal kwetsbare personen ten opzichte van het niveau in 2009, ondanks de slechter wordende sociaal economische situatie.

Meldingen kindermishandeling

Het aantal meldingen van kindermishandeling is in 2012 enigszins toegenomen ten opzichte van 2011. Het percentage van 0,82% is lager dan het Nederlands gemiddelde van 0,91%.

3.1.4. Mantelzorgers en vrijwilligers

Mantelzorgers en vrijwilligers zijn in een meer betrokken samenleving onmisbaar. De kwaliteit en houdbaarheid van de langdurige zorg en ondersteuning steunt in belangrijke mate op de wijze waarop mantelzorgers en vrijwilligers, naar vermogen, een bijdrage leveren aan de zorg en ondersteuning van kwetsbaren.

Mantelzorgers

In Nederland verleent in 2012 gemiddeld 11,9% mantelzorg in welke vorm dan ook. In Noordoostpolder ligt dit percentage hoger (15,2%). Als wordt gekeken naar de mate van zware belasting van mantelzorgers ligt het percentage in Noordoostpolder op 10,9%. De mantelzorgers zijn minder overbelast dan elders. In Flevoland bieden meer vrouwen dan mannen mantelzorg. Qua leeftijd geldt dat Flevoland in de leeftijdscategorie 50-64 jaar het vaakst mantelzorger zijn. De categorie 19-34 jaar scoort het laagst. Het SCP toont aan dat landelijk gezien 71% van de mantelzorgers de zorg naast een betaalde baan uitvoert. Een kwart combineert betaald werk, mantelzorg en vrijwilligerswerk. Uit het cliënttevredenheidsonderzoek over het jaar 2012 blijkt, dat in Noordoostpolder bijna de helft van de mantelzorgers betaalde arbeid of vrijwilligerswerk verricht (ca. 47%) en dit is iets meer in vergelijking met de referentiegroep (ca. 38%). Van de senioren in de Noordoostpolder heeft 14% mantelzorg ontvangen. Dit wijkt niet af van het gemiddelde in Flevoland. Het gaat hierbij meestal om huishoudelijke hulp. De meeste hulp wordt gegeven door kinderen van de ontvanger.

Vrijwilligers

Van de Flevolandse ouder dan 18 jaar doet in 2012 26% vrijwilligerswerk. In Noordoostpolder zijn veel meer vrijwilligers actief: 40%. Daarmee is er in de Noordoostpolder een flinke voorsprong ten opzichte van Flevoland. In Flevoland doen nagenoeg evenveel mannen als vrouwen vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk wordt vooral door de groep 65 tot 80 jarigen gedaan. De belangrijkste reden voor volwassenen om geen vrijwilligerswerk te doen is tijdgebrek. Bij senioren is het zich niet willen vast leggen.

3.1.5. Onderwijs en vorming

In Noordoostpolder zitten bijna 9.900 kinderen op school van basisonderwijs tot en met beroepsonderwijs. De meeste van hen doorlopen probleemloos hun schoolcarrière, maar een aantal van hen hebben extra ondersteuning nodig.

Kinderen met ondersteuning in het primair onderwijs

In totaal zitten er op peildatum 1 oktober 2013 4.592 leerlingen uit Noordoostpolder op de basisschool. Er zitten 90 kinderen in het speciaal basisonderwijs. Daarnaast zitten er kinderen met specifieke beperkingen in het cluster 1, 2, 3 en 4 onderwijs. Het aantal kinderen waaraan een gewicht is toegekend in het primair onderwijs is het afgelopen jaar toegenomen. Zij worden beschouwd als "achterstandsleerlingen". Het percentage bedraagt 11,83%. Dat is hoger dan het landelijk gemiddelde van 11,61%.

In de cijfers wordt zichtbaar dat de deelname aan het speciaal onderwijs in de gemeente onder het landelijk gemiddelde ligt. Daarentegen is het percentage kinderen dat een rugzakje heeft in Noordoostpolder het dubbele van het landelijk gemiddelde. Dat betekent dat reeds veel kinderen de onderwijssteuning in het reguliere onderwijs ontvangen. Wat ook zichtbaar wordt is dat er sprake is van een hoger percentage kinderen dat onderwijssteuning ontvangt. Dit gaat om het 3-voudige van het landelijk gemiddelde. Welke redenen hieraan ten grondslag liggen, is onduidelijk.

Kinderen met ondersteuning in het voortgezet onderwijs

In totaal zitten er op peildatum 1 oktober 2013 3.072 kinderen uit Noordoostpolder in het voortgezet onderwijs. Hiervan zitten er 2.744 in het reguliere VO, 248 in het Leerweg ondersteunend onderwijs en 80 in het praktijk onderwijs.

Uit de cijfers blijkt dat de deelname aan de lichtste vorm van ondersteuning en de zwaarste vorm van ondersteuning nogal afwijkt van het landelijk gemiddelde. Dat percentage ligt

hoger. Ook voor het totaal kan geconcludeerd worden dat er sprake is van een heel hoog deelnamepercentage.

In algemene zin is er sprake van een hoge mate van deelname aan ondersteuning. Het is niet duidelijk welke redenen hieraan ten grondslag liggen. In de afgelopen jaren is de ondersteuning in het primair onderwijs stabiel gebleven terwijl deze in het voortgezet onderwijs is toegenomen. Er is niet goed zicht welke preventieve maatregelen of hele lichte vormen van ondersteuning worden geboden om de deelname aan de hierboven beschreven vormen aan ondersteuning te voorkomen.

Schooluitval

De gemeente Noordoostpolder had de ambitie om in schooljaar 2011-2012 maximaal 94 nieuwe voortijdig schoolverlaters te hebben. Deze ambitie is destijds niet behaald. Deels omdat een deel van de VSV-ers bestaat uit leerlingen van het AZC en een deel bestaat uit leerlingen die naar scholen buiten Noordoostpolder gaan. Er is stevig ingezet om ook de scholen buiten Noordoostpolder te benaderen en er zijn afspraken gemaakt. Dit heeft geleid tot een afname van het aantal VSV-ers in het schooljaar 2012-2013. Op dit moment is er sprake van 74 VSV-ers. (voorlopige cijfers februari 2014).

3.1.6. De ondersteuningsvraag in cijfers

Wanneer we kijken naar de inwoners die op dit moment een beroep doen op ondersteuning door de gemeente en we kijken naar de inwoners die dat (mogelijk gaan) doen op basis van de nieuwe taken als gevolg van de decentralisaties, dan ontstaat het volgende beeld.

Huidige ondersteuningsvraag

In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt hoeveel klanten van één of meerdere (gemeentelijke) voorzieningen tegelijk gebruik maken. Regelingen die meegenomen zijn in de telling: WWB, Wmo, Meedoen en bijzondere bijstand. Er valt een trend af te leiden dat het aantal klanten met meer dan één regeling toeneemt.

Aantal regelingen	Kwartaal 3 2013	Kwartaal 4 2013	Kwartaal 1 2014	Kwartaal 2 2014	+/- (t.o.v. kwartaal 1)
1	2.371	2.378	2.361	2.378	+0,7%
2	355	401	436	401	-8%
3	161	194	177	194	+9,6%
4	42	49	46	49	+6,5%

Toekomstige ondersteuningsvraag

Als gevolg van de decentralisaties zal het beroep op ondersteuning van inwoners bij de gemeente toenemen. Hierin is niets zeker, maar een verwachting kan worden opgesteld.

Wmo 2015

In de nieuwe Wmo komen een aantal functies terug die voorheen onder de AWBZ vielen. Het gaat daarbij voor onze gemeente om 711 unieke cliënten, waaraan in totaal bijna 900 functies geleverd worden. Het aantal inwoners dat zorg thuis ontvangt is in Noordoostpolder met 711 hoog ten opzichte van jonge gemeenten zoals Almere en Zeewolde. Ook het gemiddeld aantal cliënten op 100 inwoners is in Noordoostpolder hoog ten opzichte van de andere plaatsen in Flevoland. Dit is mogelijk te verklaren uit het feit dat Noordoostpolder de oudste polder is van de provincie.

Aantal cliënten per functie (ZIN /PGB 2012)						
Aantal unieke cliënten	Totaal geleverde functies	Gemiddeld aantal functies per cliënt	Begeleiding Groep (BGG)	Begeleiding Individueel (BGI)	Persoonlijke verzorging (PV)	Kortdurend verblijf (KDV)
711	893	1,26	253	532	79	29

In voorgaande tabel staan het aantal cliënten per functie die naar verwachting vanaf 1 januari 2015 onder de verantwoordelijkheid van de Wmo 2015 komen te vallen.

Jeugdwet

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp aan gezinnen. Op basis van de meest recente cijfers (2012) wordt duidelijk dat ongeveer 1.300 jongeren in Noordoostpolder een vorm van ondersteuning of zorg ontvangen. De verantwoordelijkheid voor deze jongeren komt bij de gemeente te liggen.

Cliënten per 1.000 jeugdigen				
	Provincie	Zvw	AWBZ	Totaal
Noordoostpolder	27,9	67,3	40,0	135,3

Bovenstaande tabel laat zien voor de drie typen van zorg die worden overgeheveld naar de gemeente hoeveel jongeren daarvan gebruik maken per 1.000 van de jongeren in Noordoostpolder. Dus op iedere 1.000 jongeren in Noordoostpolder maken er nu bijna 28 gebruik van provinciale jeugdzorg.

Participatiewet

De groei van de doelgroep in de Participatiewet wordt met name veroorzaakt door het sluiten van de instroom in de sociale werkvoorziening en het aanscherpen van de toegang tot de Wajong. Deze inwoners zullen zich vanaf 1 januari 2015 bij de gemeente gaan melden voor inkomensondersteuning en re-integratie. De verwachting is dat dit in het eerste jaar leidt tot 30 extra aanvragers.

3.2. Onze gezondheidszorg in beeld

In deze paragraaf staan we stil bij de eerste en tweedelijns zorg- en ondersteuningsstructuur. Natuurlijk is er ook aandacht voor ondersteuning door mantelzorgers en vrijwilligers.

3.2.1. Zorgvoorzieningen eerste lijn

Eerstelijns gezondheidszorg bestaat onder andere uit de kerndiscipline huisartsenzorg. Noordoostpolder behoort tot de Ros regio Progez (Zwolle/Flevoland) en zit met de huisartsendichtheid op gemiddeld 2.400 patiënten per huisarts. Het gemiddelde is sinds 2010 gedaald van 2.480 naar de huidige 2.400. Maar dat geldt ook voor de landelijk gemiddelde praktijkomvang

Het aantal inwoners per tandarts is tussen 2008 en 2011 gedaald van 3.050 naar 2.880. Dit neemt niet weg dat in de Noordelijke regio van Flevoland minder tandartsen zijn gevestigd dan in de Zuidelijke regio. Noordoostpolder ligt ongeveer op het Flevolandse gemiddelde van 2.830, maar wijkt wel sterk af van het landelijke gemiddelde van 1.930. Hierbij past de kanttekening dat in onze gemeente vanouds relatief meer personen een tandarts in een naburige gemeente hebben.

Fysiotherapeuten kennen in Flevoland een lagere vestigingsdichtheid dan het Nederlandse gemiddelde. Dit is niet onbelangrijk gezien de toenemende vergrijzing die naar verwachting

een toename te zien zal geven van aandoeningen aan het bewegingsstelsel. Door de lagere vestigingsdichtheid ligt de werkdruk hier hoger dan het Nederlands gemiddelde.

3.2.2. Zorgvoorzieningen tweede lijn

Tweede lijn zorg bestaat uit intramurale zorg (verzorging en verpleging) en de ziekenhuiszorg en wordt alleen verstrekt op verwijzing of indicatie.

De verzorgings- en verpleegsector is momenteel onderhevig aan een (sterke) teruggang van het aantal intramurale plaatsen, veroorzaakt door het beleid van het Rijk zoveel mogelijk zorg in de thuisituatie te laten plaatsvinden door het scheiden van wonen en zorg, gepaard met hogere eigen bijdragen voor verblijf in verzorgings- en verpleeghuis. Tegelijk is er een toenemende wens bij senioren voor kleinschalige woonvormen nabij zorg en andere voor het behoud van zelfstandigheid belangrijke voorzieningen. Momenteel is actueel het inkrimpen van de capaciteit van verpleeghuis Talmahof als gevolg van leegstand en de sluiting uiterlijk juli 2015 van het verzorgingshuis de Golfslag. De gemeente laat onderzoeken welke balans er moet zijn tussen vraag en aanbod voor huisvesting van senioren en de diverse bijzondere doelgroepen, rekening houdend met de geschetste ontwikkelingen in het landelijke beleid.

Voor de ziekenhuizen hebben de inwoners de keuze tussen twee aanbieders die elk vanuit een eigen bedrijfsmodel werken. Antonius Ziekenhuis heeft de ambitie in Noordoostpolder een zo breed mogelijk aanbod te bieden met een nadrukkelijke betrokkenheid op de lokale eerstelijnszorg en de spoedeisende hulpverlening. MC Groep (Dokter Jansen Centrum) heeft de keuze gemaakt zich, naast een brede poliklinische functie, te richten op een meer specialistisch en commercieel aantrekkelijk aanbod.

3.2.3. Veel vertrouwen van bevolking in 1e en 2e lijn

Het vertrouwen van de bevolking in de gezondheidszorg – waarmee is bedoeld het vertrouwen in de beroepsgroep waarmee men te maken heeft – is vrij hoog.

Percentage van bevolking dat veel vertrouwen uitsprak (2012) in:	
Huisartsen	86%
Apothekers	92%
Fysiotherapeuten	85%
Medische specialisten	92%
Ziekenhuizen	89%
Thuiszorg	84%

3.2.4. Beschikbaarheid/bereikbaarheid spoedzorg

In Nederland kunnen gemiddeld 67% van de mensen binnen 15 minuten een huisartsenpost (locatie Antonius Emmeloord) met eigen vervoer bereiken. In ons gebied zal deze reistijd vanwege de afstanden eerder aan de bovenkant liggen (vaker meer dan 15 minuten). Als ook de bereikbaarheid van een ziekenhuis wordt meegenomen ligt de reistijd vanuit sommige kernen vaker net buiten de kritische marge van de geldende norm van 45 minuten.

Met eigen vervoer kan 98,0% van de Nederlandse bevolking een SEH-afdeling binnen 30 minuten bereiken. Door opheffing van SEH's zal dit percentage lager komen te liggen. Van de Nederlandse bevolking woont nu 2,0% (339.500 mensen) meer dan 30 minuten rijden verwijderd van een SEH-afdeling. Naast de Waddeneilanden, Zeeuws-Vlaanderen, Schouwen-Duiveland en enkele delen van Friesland en Noord-Groningen betreft dit helaas ook de gemeente Noordoostpolder. In samenwerking met GGD en verzekeraar moeten we waarborgen dat de aanrijtijden van spoedritten naar met name ziekenhuizen in de regio niet

oplopen tot boven deze grens. Daarvoor is ook nodig dat de derde ambulancedienst voor onze gemeente in stand blijft.

3.3. Conclusie

Wanneer we de balans opmaken dan zien we een aantal sterke en zwakke punten waar rekening mee gehouden dient te worden in beleid en uitvoering.

Sterke punten en kansen

Onder de sterke punten van inwoners en organisaties in Noordoostpolder mogen gerekend worden:

- Inwoners zijn actief en betrokken. Zij doppen het liefst hun eigen boontjes of doen dat onderling. De vraagverlegenheid is groot. Met name in de dorpen is sprake van saamhorigheid, een hoge organisatiegraad, sterke netwerken en grote onderlinge hulpvaardigheid.
- De bevolking is relatief jong en telt veel gezinnen.
- De arbeidsparticipatie en werkloosheid ontwikkelen zich beter dan het landelijk gemiddelde.
- Maatschappelijke organisaties en onderwijsinstelling zijn coöperatief ingesteld en maken onderdeel uit van sterke netwerken.

Zwakke punten en risico's

Onder de zwakke punten of risico's mogen gerekend worden:

- De demografische druk loopt op, waardoor de vraag naar zorg (in de thuisomgeving) en de druk op mantelzorg, (zorg)vrijwilligers en eerstelijnsvoorziening zal toenemen.
- Grote afstanden in de polder zijn negatief voor fysieke bereikbaarheid en verlening van zorg in de thuissituatie.
- Inwoners hebben minder te besteden dan gemiddeld in Nederland en er is sprake van toenemende schuldenproblematiek.
- De sociale structuur in de wijken is anders dan die in de dorpen. Hier dient in de organisatie van ondersteuning rekening mee te worden gehouden. Lokale verschillen vragen om een gedifferentieerde aanpak van alle maatschappelijke organisaties. Meer dan in het verleden.
- Er zijn relatief weinig hoger opgeleiden en hoger onderwijs ontbreekt.

4. Wat willen we bereiken?

We staan voor een grote opgave in het sociaal domein. Maar we weten ook wat we daarin nastreven. Dit hoofdstuk brengt in beeld wat we willen bereiken en welke uitgangspunten we daarbij hanteren.

4.1. Wettelijke opdracht en lokale kaders en beleidsuitgangspunten

Dit beleidsplan sociaal domein geeft invulling aan de opdracht van de gemeente die is vastgelegd in de wetten die in hoofdstuk 2 zijn benoemd. In dit hoofdstuk wordt echter verder geconcentreerd op de maatschappelijke effecten die de gemeente wil bereiken in het sociaal domein. Hierbij zijn de in hoofdstuk 2 benoemde kaders en uitgangspunten leidend.

4.2. Beoogde maatschappelijke effecten

De sociale structuurvisie 2025 die wij in 2011 met inwoners en instellingen opstelden geeft de richting voor de maatschappelijke effecten die wij nastreven. De ambitie is dat Noordoostpolder een vitale woon-, werk- en leefgemeente is en blijft. Daarvoor zijn zes kernopgaven geformuleerd. Vier van deze kernopgaven staan als beoogd maatschappelijke effect centraal in dit beleidsplan. De twee resterende kernopgaven houden vanzelfsprekend verband met dit beleidsplan, maar zijn niet als specifieke maatschappelijke effecten opgenomen.

De vier beoogde maatschappelijke effecten zijn:

1. *Iedereen doet mee*
Wie moeite heeft mee te komen, valt op en krijgt hulp. Als het even kan, signaleren netwerken in de directe omgeving of iemand een steuntje in de rug nodig heeft. Zij ondersteunen buurt en dorpsbewoners, maken oplossingen zichtbaar en houden in de gaten of het lukt om mee te doen.
2. *Versterken vrijwillige inzet en mantelzorg*
Zorgen voor een ander, omdat het dankbaar werk is en het fijn is om te doen. Noordoostpolder blinkt uit in vrijwillige inzet en mantelzorg. De gemeente waardeert de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers en biedt ondersteuning waar nodig.
3. *Onderwijs en bedrijfsleven sluiten op elkaar aan*
Jongeren moeten in Noordoostpolder na hun opleiding aan de slag kunnen. Dat betekent dat onderwijsinstellingen voortdurend kijken naar de vraag van werkgevers en dat de gemeente een goed gevarieerd bedrijvenaandbod heeft.
4. *Herstructureren fysieke voorzieningen*
Makkelijk meedoen aan activiteiten in de dorpen en de wijken. De gemeente vindt het belangrijk dat er in ieder dorp een goed bruikbaar gebouw staat dat voldoet aan de behoeften van gebruikers.

Wij streven deze maatschappelijke effecten na op basis van de uitgangspunten van Krachtig Noordoostpolder en de visie op passend organiseren. Of te wel:

- a) *Zelforganiserend vermogen*
Pak je kans – We kijken naar wat iemand wél kan. Uitgangspunt is de kracht van inwoners en hun eigen kansen. Niet de voorzieningen die er zijn. De vraag vormt het vertrekpunt om vervolgens te bepalen wat iemand zelf kan en wat zijn of haar

omgeving kan. Is extra ondersteuning nodig? Dan zijn er algemene voorzieningen. Passen die niet bij de vraag, dan is er professionele individuele ondersteuning.

b) *Wederkerigheid*

Vraag iets terug – Ondersteuning is geen vanzelfsprekendheid en minder vrijblijvend. Er wordt iets voor teruggevraagd. Dat kan in verschillende vormen. Van een financiële bijdrage tot een inspanningsverplichting om eerst zelf in actie te komen of iets terug te doen voor een ander.

c) *Integraal*

Eén plan, één aanpak – Wanneer een inwoner meerdere problemen heeft op verschillende vlakken, krijgt hij of zij één aanspreekpunt, één plan, één aanpak. Per inwoner of gezin kan een andere samenwerking of een ander netwerk beter passen op de vragen die er zijn. Geen standaardoplossing, maar een passend arrangement van informele en formele vormen van ondersteuning. De gemeente voert de regie. Niet bij iedere casus, maar wel over het geheel. Integraal betekent ook dat de ondersteuningsstructuur voorziet in ondersteuning van 0 tot 99 jaar.

d) *Sturen op effecten*

Verwacht resultaat – We kijken naar resultaat. Effecten van dat wat we doen, zijn belangrijker dan de tijd die we ergens insteken of de diensten die worden geleverd. Is iemand daadwerkelijk beter in staat mee te doen?

e) *Passend organiseren*

Voor het sociaal domein is de categorie waarbij de individuele inwoner in zijn of haar context moeten worden geholpen of waarbij de context centraal staat voor ons dominerend. Hier past wat ons betreft dus een mens- en contextgedreven vorm van organiseren.

4.3. Hoofddoelstellingen

De beoogde maatschappelijke effecten zijn hierna nader ingevuld met hoofddoelstellingen. Bij de effecten en doelen zijn ook mogelijke indicatoren genoemd om effecten in beeld te brengen. Met de kerngroep van raadsleden doorlopen wij op dit moment nog een traject om tot een goede set van indicatoren te komen, passend voor onze gemeente. De indicatorenset die VNG en KING ontwikkelen voor de gemeentelijke monitor sociaal domein vormt het vertrekpunt. In aanvulling hierop worden indicatoren geformuleerd die een lokaal beeld dienen te geven van de effecten van beleid. Deze indicatoren worden verwerkt in de programmabegroting.

Beoogd maatschappelijke effect 1 **Iedereen doet mee**

Wij stellen ons daarom ten doel om:

1. meedoen aan de samenleving én de arbeidsmarkt te stimuleren;
2. een (preventieve) sociale infrastructuur/voorzieningenstelsel te organiseren;
3. inwoners die het niet of niet geheel zelf redden te ondersteunen.

Het effect kunnen wij bijvoorbeeld in beeld brengen met de volgende indicatoren:

- het aantal mensen dat een beroep op bepaalde vorm van ondersteuning doet (waarbij in beeld wordt gebracht in welke mate de ondersteuning verschuift van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen en/of zelforganiserend vermogen).

- kwantitatief (aantal inwoners, aantal signalen) en kwalitatief (verhalen van inwoners, professionals, vrijwilligers, IGW, sociale teams) in beeld brengen dat ondersteuningsstructuur ertoe bijdraagt dat minder mensen buiten de boot vallen.
- ontwikkeling van bestand van uitkeringsgerechtigden (afgezet tegen landelijke ontwikkeling), waarbij expliciet wordt gekeken naar uitstroom naar werk.

Beoogd maatschappelijke effect 2

Versterkte vrijwillige inzet en mantelzorg

Wij stellen ons daarom ten doel om

4. vrijwillige inzet te stimuleren en te ondersteunen;
5. mantelzorgers te waarderen en te ondersteunen.

Het effect kunnen wij bijvoorbeeld in beeld brengen met de volgende indicatoren:

- onderzoek onder mantelzorgers en vrijwilligers naar ervaren kwaliteit ondersteuning;
- het percentage vrijwilligers afgezet tegen het Flevolands gemiddelde;
- het percentage mantelzorgers dat zwaar belast is afgezet tegen de landelijke ontwikkeling.

Beoogd maatschappelijke effect 3

Onderwijs en bedrijfsleven sluiten op elkaar aan

Wij stellen ons daarom ten doel om

6. de verbinding tussen onderwijs en bedrijfsleven te stimuleren ten behoeve van divers onderwijsaanbod en diverse werkgelegenheid.

Het effect kunnen wij bijvoorbeeld in beeld brengen met de volgende indicatoren:

- het percentage werkloze jongeren (18-27 jaar) afgezet tegen het landelijk gemiddelde (cijfer);
- de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. Achterhalen via gesprekken (verhaal);
- de aanwezigheid van divers aanbod onderwijs.

Beoogd maatschappelijk effect 4

Herstructureren van (fysieke) voorzieningen

Wij stellen ons daarom ten doel om:

7. het gebruik van accommodaties te stimuleren en te optimaliseren.

Het effect kunnen wij bijvoorbeeld in beeld brengen met de volgende indicatoren:

- bezettingsgraad accommodaties in dorpen en wijken (cijfer);
- toegankelijke en passende activiteiten in wijken en dorpen en functie accommodaties in beeld brengen op basis van verhaal van IGW en sociale teams en dorpsbelangen en wijkplatforms.

In aanvulling op voorgaande wordt (mede in het licht van de twee overige kernopgaven) het rapport Leefbaarheid (via onderzoek Waar staat je gemeente) mogelijk betrokken bij het in beeld brengen van effecten. In hoofdstuk 8 wordt nader ingegaan op de monitoring en verantwoording.

4.4. Deelplannen per beleidsterrein

De wetgever vraagt op de bepaalde beleidsterreinen specifieke keuzes of uitwerkingen/uitgangspunten. Deze zijn verwerkt in afzonderlijke deelplannen die integraal onderdeel uitmaken van het totale beleidsplan sociaal domein. Ten behoeve van de leesbaarheid zijn deze echter in aparte documenten opgenomen, mede omdat het karakter van de diverse plannen uiteenloopt. Omdat het Rijk specifieke eisen stelt aan het beleidsplan Jeugd van iedere gemeente, is het deelplan Jeugd omvangrijker dan de overige deelplannen en bevat het herhalingen uit het nu voorliggende beleidsplan sociaal domein.

5. Hoe organiseren we het?

Weten wat je wilt bereiken betekent dat je de uitvoering zo moet organiseren dat effecten en doelen te realiseren zijn. Dit hoofdstuk gaat daarover.

5.1. Uitgangspunten

De uitgangspunten voor de nieuwe lokale ondersteuningsstructuur in het sociaal domein zijn opgenomen in de nota "Lokale ondersteuning, uitgangspunten voor een krachtige uitvoeringsorganisatie in het sociaal domein"¹⁰. Vanuit deze uitgangspunten is een lokale ondersteuningsstructuur opgesteld die hierna wordt toegelicht. Tevens wordt ingegaan op de centrumregeling die onder de regionale samenwerking komt te liggen.

In dit beleidsplan worden de kaders vastgelegd. Jaarlijks wordt in uitvoeringsprogramma's concreet gemaakt wat er wordt gedaan en hoe we dat organiseren. Dit hoofdstuk beperkt zich daarmee tot de hoofdlijnen van de organisatie van de lokale ondersteuningsstructuur.

5.2. Lokale ondersteuningsstructuur

De ondersteuningsstructuur wordt hierna zowel vanuit het perspectief van de inwoner als vanuit het perspectief van de gemeente en haar partners toegelicht. Het college werkt dit nader uit in een operationeel ontwerp.

5.2.1. Het perspectief van de inwoner

Wanneer we vertrekken vanuit het perspectief van de inwoner, dan zoekt hij – wanneer zich een probleem voordoet dat hij naar eigen idee niet zelf kan oplossen – eerst ondersteuning in zijn eigen netwerk. Op het moment dat daar geen passende ondersteuning wordt gevonden, kijkt hij of algemene voorzieningen in de samenleving hem passend kunnen ondersteunen.

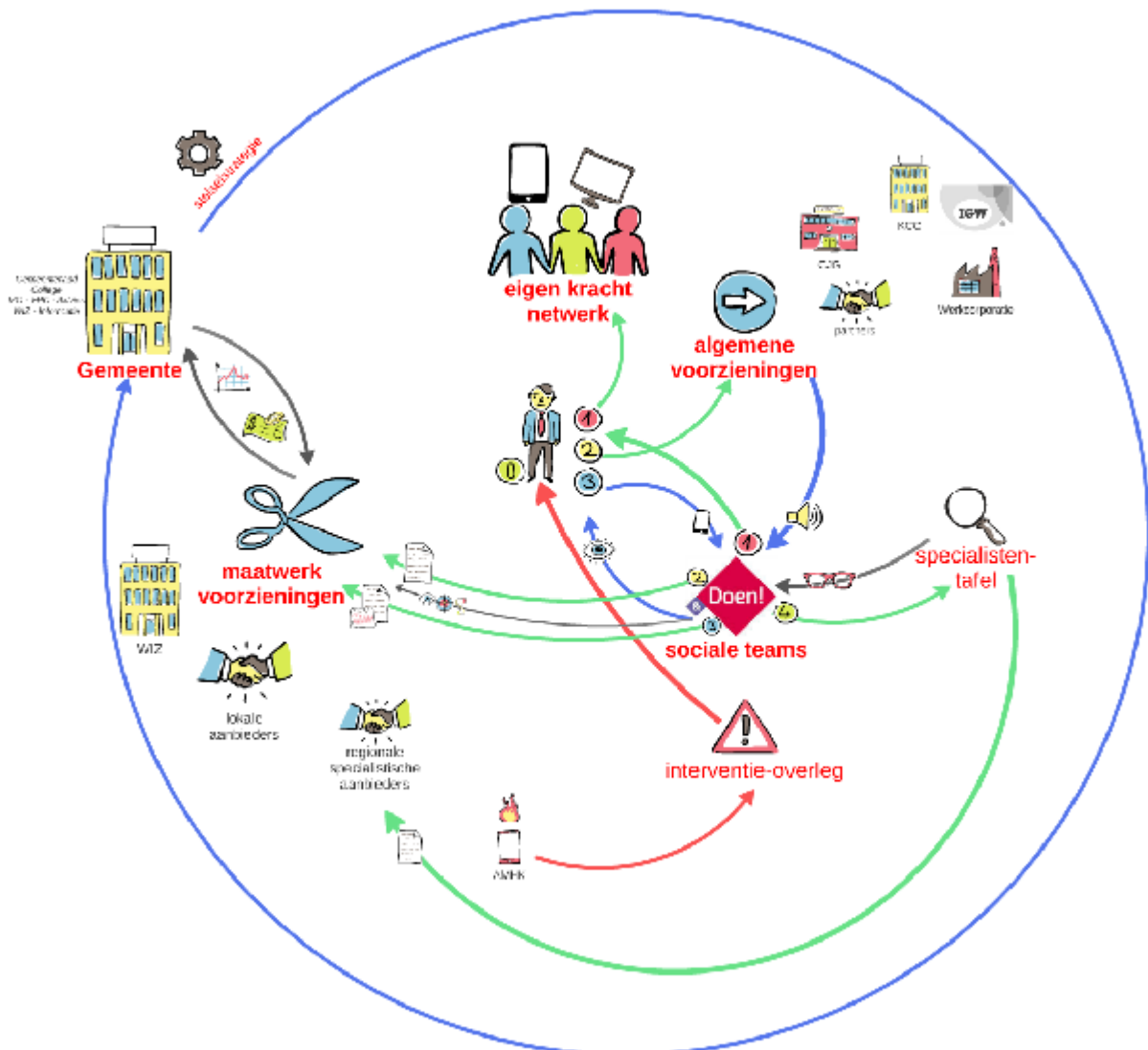
Wanneer hij geen passende ondersteuning vindt in zijn netwerk of in algemene voorzieningen kan hij contact opnemen met het sociaal team. Overigens kan het sociaal team ook zelf contact zoeken met de inwoner op basis van ontvangen signalen of eigen waarneming. Wanneer de inwoner contact heeft met het sociaal team bespreekt hij met een generalist uit het team wat er precies aan de hand is en welke oplossingsmogelijkheden er zijn. Insteek daarbij is de oplossing in eerste instantie te vinden in de mogelijkheden van de inwoner, zijn omgeving of in algemene voorzieningen. Indien daar geen passende ondersteuning voorhanden is, zoekt de inwoner met de generalist naar een oplossing in een maatwerkvoorziening.

Wanneer er niet één maar meerdere ondersteuningsvragen zijn, stelt de inwoner met de generalist een plan op waarin de diverse ondersteuningsvormen op elkaar zijn afgestemd. De generalist draagt zorg voor een casusregisseur die de voortgang en realisatie van de afgesproken ondersteuning volgt en het eerste aanspreekpunt is voor de inwoner.

De generalisten in het sociaal team krijgen – indien nodig - ondersteuning vanuit de specialistentafel met specifieke expertise en ervaring. Tevens vormt de specialistentafel de toegang tot regionale specialistische maatwerkvoorzieningen.

¹⁰ De uitgangspuntennotitie vindt u [hier](#) en [hier](#) (publieksversie) en in de bijlage.
Pagina 24 van 46

Bij direct gevaar of bedreiging wordt het Interventie-overleg vanuit het lokaal Steunpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (SHK) ingezet. Het SHK ontvangt meldingen vanuit het regionale AMHK en staat in contact met het sociaal team en de specialistentafel.

Wanneer een maatwerkvoorziening de oplossing is voor een inwoner wordt deze door een lokale aanbieder, een regionale aanbieder en/of de gemeente geboden. Waar de casusregisseur zicht bezighoudt met voortgang en kwaliteit per individuele casus (microniveau), monitort de gemeente de contracten, de kwaliteit en de financiële kaders op macroniveau op basis van een efficiënte administratieve organisatie en lange termijn stelselstrategie.

5.2.2. Het perspectief van de gemeente en haar partners

Wanneer we vertrekken vanuit het perspectief van de gemeente zijn er verschillende taken en activiteiten te organiseren. Leidend in het bepalen van de wijze waarop dat gebeurt, is de visie op passend organiseren, die vier categorieën onderscheidt (zoals ook omschreven in paragraaf 2.4).

De uitvoeringsorganisatie voor het gemeentelijke sociaal domein bevat taken en activiteiten in alle categorieën. In de eerste plaats dient de ondersteuning van de individuele inwoner te

worden georganiseerd (categorie 1). De gemeente doet dat op een mens- en contextgedreven wijze. Belangrijke organisatie-elementen hierin zijn:

- Doen! (de sociale teams)
- de specialistentafel
- het interventie-overleg
- het CJG
- het KCC
- de Werkcorporatie
- diverse functies en voorzieningen georganiseerd door partners

In de tweede plaats levert de gemeente zelf een aantal standaardproducten (categorie 2). Deze worden zo efficiënt mogelijk op een systeemgedreven wijze georganiseerd in de eigen organisatie. Hierbij is sprake van een samenspel tussen de clusters WIZ, KCC, FPC, Advies, Informatie en Maatschappelijke Ontwikkeling.

Maar de gemeente is niet de enige leverancier. Er zijn vele partners en aanbieders, die gezamenlijk de infrastructuur van het sociaal domein vormen. Op basis van een contextgerichte en systeemgedreven stelselstrategie stuurt de gemeente op en draagt de gemeente zorg voor deze infrastructuur (categorie 3). Hier is sprake van een samenspel tussen de gemeente (clusters WIZ, KCC, FPC, Advies, Informatie en Maatschappelijke Ontwikkeling) en de diverse partners. Dit (organiseren in categorie 3) geldt overigens ook voor de taken en activiteiten die in regionaal verband worden georganiseerd.

Taken in categorie 4 (diensten ten behoeve van de leefbaarheid) vallen niet direct in de uitvoeringsorganisatie van het sociaal domein, maar hebben hier wel sterke raakvlakken mee. Wijkbeheer en Integraal Gebiedsgericht Werken (IGW) zijn belangrijke vindplaatsen en signaleerders voor vraagstukken van individuele inwoners.

Al sinds 2011 bereidt de gemeente zich in nauwe samenwerking voor met de partners in het sociaal domein. Gebruik maken elkaars kennis, inzichten en ervaringen stond daarin centraal. In halfjaarlijkse bijeenkomsten is met het hele veld de voorbereiding op de nieuwe taken in het sociaal domein en de daarmee samenhangende opgave voorbereid. Door middel van inspiratielabs en inspiratietafels is gezamenlijk vorm en inhoud gegeven aan (nieuwe) vormen van ondersteuning, dagactiviteiten en zorg voor jeugd. Deze aanpak, van gemeenten en partners gezamenlijk, wordt voortgezet na de transitie.

5.3. Ondersteuning van inwoners

Met betrekking tot de ondersteuning van inwoners gelden de volgende uitgangspunten.

Algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen

De ondersteuning van inwoners wordt zoveel mogelijk dichtbij en laagdrempelig georganiseerd. Belangrijk is dat ook kwetsbare mensen en/of mensen met een beperking optimaal gebruik maken van buurt- en wijkvoorzieningen. Wij sturen op meer diversiteit en kwantiteit in het aanbod van algemene voorzieningen met combinaties van welzijns- en zorginstellingen én combinaties van formele- en informele ondersteuning.

De inzet is om zoveel mogelijk te regelen met algemene, collectieve voorzieningen. Op die manier ontstaat een laagdrempelig aanbod, dicht bij de eigen leefomgeving van onze inwoners. We willen gebruik maken van het verenigingsleven, de mogelijkheid van kerken en vrijwilligers. Welzijnsactiviteiten zullen steeds meer geschikt gemaakt worden en beschikbaar zijn voor mensen met een beperking. Daarmee ontstaat een beweging van zorg naar welzijn; van doelgroepgericht aanbod naar meedoen voor iedereen. Dit sluit aan op onze inhoudelijke

visie op de participatiesamenleving. Algemene voorzieningen kunnen zowel gericht zijn op de zelfredzaamheid, als op participatie en een gezonde ontwikkeling tot zelfstandige burgers. Algemene voorzieningen maken tevens onderdeel uit van de preventieve infrastructuur gericht op het voorkomen van problemen en/of gericht op een adequate aanpak om verergering van problemen te voorkomen. De gemeente zorgt ervoor dat de beschikbare algemene vormen van ondersteuning breed bekend zijn bij inwoners en bij organisaties waar inwoners met hun vragen aankloppen. Voor het gebruik van een algemene voorziening is geen toegangsbepaling of diepgaand onderzoek nodig.

Er zullen altijd inwoners zijn die onvoldoende geholpen zijn met hulp vanuit hun netwerk of met gebruikmaking van een algemene voorziening. Voor hen is en blijft een maatwerkvoorziening beschikbaar zo lang daarvoor een noodzaak is.

In de verordening Wmo zijn de spelregels voor de toegang en het gebruik van deze voorzieningen opgenomen. Het gaat onder andere om: kortdurend verblijf ter ontlasting van mantelzorg, hulpmiddelen, woningaanpassing, begeleiding, specialistische dagbesteding, individuele begeleiding en vervoer. De ondersteuning staat altijd in het teken van zelfredzaamheid en participatie met het oog op zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen.

Voor individuele specialistische/maatwerkvoorzieningen is een toegangsbepaling nodig. Er vindt een op de persoon gericht onderzoek plaats om na te gaan wat er precies nodig is. De toegangscriteria zijn opgenomen in de verordeningen Jeugd en Wmo.

De gemeente bepaalt het pakket van algemene- en maatwerkvoorzieningen. Bij het samenstellen van het pakket wordt rekening gehouden met keuzemogelijkheden tussen aanbieders voor degenen aan wie een maatwerkvoorziening wordt verstrekt, waarbij de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van cliënten, in het bijzonder voor kleine doelgroepen een rol spelen. Wij zorgen ervoor dat de beschikbare algemene vormen van ondersteuning breed bekend zijn bij inwoners en bij organisaties waar inwoners met hun vragen aankloppen.

Keuzevrijheid en PGB

De keuzevrijheid van de cliënt staat bij maatwerkvoorzieningen voorop. Voor zorg in natura worden met een groot aantal aanbieders raamcontracten gesloten. Ook kan de cliënt, onder voorwaarden, voor een PGB kiezen.

De regels betreffende een PGB zijn aangescherpt om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Eén van de maatregelen is dat het budget niet meer op de eigen rekening wordt overgemaakt maar als trekkingsrecht wordt geparkeerd bij de Sociale Verzekeringsbank. In de verordeningen Jeugd en Wmo staan de voorwaarden vermeld waaronder inwoners in aanmerking kunnen komen voor een PGB. Dit betreft onder andere een budgetplan en een motivering waarom er geen passend ondersteuning voor hen is in natura. Ook moeten zij aantonen dat de ondersteuning die met een PGB wordt ingekocht van verantwoorde kwaliteit is. Ten slotte moet de hulpvrager of zijn sociaal netwerk, in staat zijn de aan de PGB verbonden taken op een verantwoorde wijze uit te voeren.

Het financieren van de inzet van familie en mensen uit het eigen netwerk wordt aan strengere voorwaarden gebonden om te voorkomen dat een PGB wordt gebruikt als inkomensvoorziening. Het betalen van hulp die anders onbetaald door het netwerk zou worden geleverd, past niet in de visie van de participatiesamenleving.

Continuïteit van zorg

Het beleid en de uitvoering is erop gericht dat er sprake is van continuïteit van zorg. Het uitgangspunt is dat de schotten tussen de Participatiewet, Jeugdwet en Wmo verminderen en verdwijnen en dat er integraal wordt gewerkt waarbij maatwerk wordt geleverd. Hierdoor wordt voorkomen dat mensen en vooral jongeren tussen wal en schip vallen.

Drank- en horecawet

In het Handhavingsbeleid Drank- en Horecawet 2014-2018 is een hoofdstuk Preventie opgenomen waardoor de verbinding tussen handhaving en de preventieve inzet vanuit Wmo verslavingsbeleid, volksgezondheid en jeugdbeleid gericht op het voorkomen en verminderen van alcoholgebruik onder jongeren wordt gemaakt. In het Uitvoeringsprogramma sociaal domein wordt opgenomen hoe de verbinding tussen preventie en toezicht/handhaving in de praktijk tot stand wordt gebracht en op welke activiteiten wordt ingezet ter ondersteuning van inwoners.

5.4. Gemeentelijke samenwerking in de regio

Sinds 2011 werken de zes Flevolandse gemeenten samen aan de transities in het sociale domein. Tot nog toe is de samenwerking op een pragmatische wijze vorm gegeven op basis van afspraken die zijn vastgelegd in een regionaal werkplan. Het leidende principe bij de samenwerking is: *lokaal waar mogelijk, regionaal waar nodig*. Samenwerking tussen gemeenten binnen de transities is gelet op de ontwikkelingen nodig en soms zelfs verplicht. Voor welke taken/thema's wordt samenwerking gezocht?

Taken/thema's	Kader
Werkgeversdienstverlening (wettelijk verplicht)	Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI)
Regionaal Werkbedrijf (wettelijk verplicht)	Participatiewet
Zelfstandigenloket (ZLF)	Huidige WWB
Sociale recherche	Huidige WWB
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)	Wet Publieke Gezondheid (Wpg)
Pleegzorg	Jeugdwet
24-uurszorg (wettelijk verplicht)	Jeugdwet
Crisisopvang	Jeugdwet
Jeugd GGZ (wettelijk verplicht)	Jeugdwet
Jeugdbescherming en jeugdreclassering (wettelijk verplicht)	Jeugdwet
JeugdzorgPlus (wettelijk verplicht)	Jeugdwet
AMHK - Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (wettelijk verplicht)	Jeugdwet & Wmo 2015
Maatschappelijke opvang (wettelijk)	Huidige Wmo (centrumgemeente)
Vrouwenopvang (wettelijk)	Huidige Wmo (centrumgemeente)
OGGZ	Huidige Wmo (centrum gemeente)
Verslavingsbeleid	Huidige Wmo (centrum gemeente)
Huiselijk geweld	Huidige Wmo (centrumgemeente)
Beschermd wonen	Wmo 2015 (centrumgemeente)
Inloopvoorziening GGZ	Wmo 2015 (centrumgemeente)

Samenwerking Participatiewet

Vanuit de bestaande regionale samenwerking op het gebied van arbeidsmarkt, werk en inkomen is, mede vanwege die nieuwe verplichtingen voortvloeiend uit de Participatiewet, de regionale samenwerking opnieuw vorm gegeven.

Het Provinciaal Platform Arbeidsmarkt (PPA) is omgevormd tot het Bestuurlijk Overleg SUWI-arbeidsmarkt¹¹. Op de agenda staat in ieder geval:

1. Werkgeversdienstverlening (inclusief werkgevers- en werknemersbenadering, arbeidsmarktanalyse, marktbeveiligingsplan, registratie en monitoring)
2. Ondernemersdienstverlening en het Zelfstandigen Loket Flevoland
3. Sociale recherche Flevoland
4. Regionale Werkkamer Flevoland

De Regionale Werkkamer Flevoland is een netwerkoverleg van wethouders, UWV en sociale partners en is daarmee het in de Participatiewet verplichte Regionale Werkbedrijf. Er is echter voor een andere naam gekozen, omdat afzonderlijke gemeenten reeds bezig zijn lokaal werkbedrijven op te richten.

Verder zijn er sectortafels in de regio. De tafels bieden de mogelijkheid voor het bedrijfsleven, onderwijs, andere private instellingen en overheden om knelpunten en ontwikkelingen te delen en aan te pakken. De gemeenten zijn hierin stimulerend en faciliterend.

In de GR IJsselmeergroep organiseren wij daarnaast (al enige jaren) samen met de gemeenten Lelystad, Urk en Zeewolde de sociale werkvoorziening.

Samenwerking volksgezondheid

De gemeente heeft op basis van de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) de taak een gemeenschappelijke gezondheidsdienst in stand te houden. In de provincie Flevoland houden alle zes gemeenten de GGD Flevoland in stand. De GGD is de grootste uitgave van onze gemeente in het collectieve gezondheidsbeleid.

De belangrijkste taken die de GGD uitvoert (voor de gemeenten) zijn:

- Algemene gezondheidszorg, een zeer breed terrein waar onder meer onder valt de infectieziektenbestrijding, de openbare GGZ (vervuilings- en verwaarlozingssituaties), medische milieukunde (preventie en acties m.b.t. gezondheidsrisico's in binnen en buitenmilieu);
- Jeugdgezondheidszorg 4 tot 19 jaar waaronder periodiek geneeskundig onderzoek;
- Ambulancezorg waaronder spoedritten naar ziekenhuizen;
- Monitoring gezondheidsgegevens bevolking op basis van gezondheidsenquêtes.

Alle gemeenten nemen dit basispakket af – het collectieve deel – en daarnaast worden op diverse terreinen nog plustaken voor gemeenten uitgevoerd.

Samenwerking Jeugd en Wmo

De samenwerking in het kader van jeugd spitst zich vooral toe op de waarborging en inkoop van de jeugdhulp die de lokale situatie overstijgt. Er wordt geen juridische vorm voorgeschreven.

¹¹ De gemeenten Almere en Lelystad nemen daarnaast deel in het Bestuurlijk Overleg Metropool Regio Amsterdam. En de gemeente Dronten en Noordoostpolder (Urk mogelijk op een later tijdstip ook) nemen deel aan in het Bestuurlijk Overleg regio Zwolle.

De samenwerking in het kader van de Wmo betreft bestaande taken waarvoor de constructie van de centrumgemeente wettelijk verplicht is (tot en met 2017) en het betreft nieuwe taken vanaf 1 januari 2015. Voor deze nieuwe taken is het construct van de centrumgemeente verplicht (tot en met 2017) met uitzondering van het AMHK (geen juridische vorm voorgeschreven).

De Flevolandse gemeenten hebben geconcludeerd dat de meest werkbare optie voor de regionale samenwerking voor AWBZ/Wmo en de Jeugdwet, de optie van een centrumregeling¹² gekoppeld aan de centrumgemeente¹³ is.

Een centrumregeling sluit (inhoudelijk en organisatorisch) aan op de centrumgemeente constructie, maar biedt betere mogelijkheden om contractueel afspraken te maken over zeggenschap, inzet budgetten, risicoverdeling en solidariteit. De inbreng en zeggenschap van de regiogemeenten krijgen zo een 'upgrade'. Daarnaast biedt deze constructie de ruimte voor een overbruggingsperiode van 2015-2017, waarbinnen de samenwerking (in 2016) kan worden geëvalueerd. In 2017 kan dan worden voorgesorteerd op de definitief gewenste vorm per 2018. Een optie is om de huidige centrumgemeenteconstructie voor de Wmo in de komende periode ook al onder te brengen binnen de afspraken van de centrumregeling.

De gemeenteraden van betrokken gemeenten moeten instemmen met het oprichten of wijzigen van een centrumregeling. Deze besluitvorming vindt gescheiden van dit beleidsplan plaats.

5.5. Communicatie

Al de hiervoor beschreven plannen en resultaten worden communicatief ondersteund. Daarbij wordt rekening gehouden met de huidige ontwikkelingen in de samenleving, denk aan de digitalisering van de communicatie en legitimering zoals genoemd in de gemeentelijke strategische communicatiekoers. Legitimering houdt in dat het geen doel zal zijn om extern te laten zien hoe goed we ons beleid uitvoeren, maar dat we investeren in relaties. We maken waar mogelijk gebruik van communicatiekanalen die reeds bestaan, zowel van de gemeente als van anderen.

De communicatie heeft een centraal vertrekpunt dat toepasbaar is bij alle onderwerpen uit het Beleidsplan. Vanuit dit vertrekpunt wordt de communicatie per deelgebied uitgewerkt. De communicatie per deelgebied is passend bij relaties/doelgroepen en bij het gewenste resultaat. Verder wordt bij de uitwerking per deelgebied gebruik gemaakt van krachtenveldanalyses, kernboodschappen en activiteitenkalenders. De communicatieadviseur van de gemeente zal daartoe samen met de inhoudelijk deskundige(n) gebruik maken van de factor-c-methode. Inhoudelijke medewerkers worden door de communicatieadviseur vervolgens begeleid bij de uitvoering. Medewerkers krijgen daarbij tools aangereikt om zelf te communiceren.

¹² Een centrumregeling valt onder de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr). De samenwerking vindt plaats in een netwerkconstructie, in tegenstelling tot samenwerking in een zelfstandige organisatie, zoals een openbaar lichaam. In een centrumregeling dragen de gastgemeenten de uitvoering van taken op aan een 'centrumgemeente' en maken daarover afspraken. In deze constructie komen de financiële middelen binnen bij de individuele gemeenten en worden op basis van de gemaakte afspraken ingezet of (deels) overgedragen.

¹³ Het verschil met de centrumregeling is dat de 'centrumgemeente constructie' niet gebaseerd is op de Wgr, maar gebaseerd is op betreffende wetstekst (in dit geval de Wmo). Er is landelijk bepaald wie de centrumgemeente is en de financiële middelen worden rechtstreeks overgemaakt naar de centrumgemeente. In de praktijk is er een 'afhankelijkheidspositie' van de regiogemeenten ten opzichte van de centrumgemeente. De huidige centrumgemeente constructie (Almere) onder de Wmo loopt t/m 2017.

Het vertrekpunt van de communicatie in het sociaal domein luidt:

- In Noordoostpolder staat de eigen kracht van inwoners centraal en kijken we naar wat iemand wél kan. Door uit te gaan van mogelijkheden, heeft iedereen maximale kansen om mee te doen aan de samenleving.
- Lukt het niet om eigen kracht te vragen? Dan kijken inwoners met mantelzorgers, burens, vrienden, familie en vrijwilligers naar oplossingen. Is er niemand in de directe omgeving die een helpende hand kan bieden, dan is er ondersteuning van professionals. Die ondersteuning is zo mogelijk algemeen van aard. Voldoet dat niet, dan is er hulp op maat.
- Wie hulp krijgt, kan de vraag verwachten er iets voor terug te doen. Zo doet iedereen mee en maken we elkaar sterk.

Dit vertrekpunt vloeit rechtstreeks voort uit het project Krachtig Noordoostpolder. Ook daar geldt eenzelfde centrale boodschap. Binnen het project Krachtig Noordoostpolder ligt de focus op de communicatie met maatschappelijke partners/professionals, inwoners, cliënten en interne belangengroepen. Vanuit verschillende belangen wordt daarbij gekeken wat plannen en activiteiten betekenen voor de communicatie-inzet. Onderscheid wordt gemaakt tussen bouwers, de uitvoerders/de gebruikers, het publiek en de beslissers. Met betrokkenen (onder wie partners en belangenverenigingen) is al voorzichtig een aantal lijnen uitgezet voor de periode na 2014. Voortdurend zal gespiegeld worden of de communicatie-inzet passend is en blijft.

6. Kwaliteit, toezicht en handhaving

Wie let er op? Op basis van wettelijke vereisten en lokale wensen zal vormgegeven moeten worden aan kwaliteit, toezicht en handhaving van ons beleid en de uitvoering daarvan.

6.1. Kwaliteit en toezicht

In het wetsvoorstel Wmo 2015 en de Jeugdwet zijn een aantal bepalingen opgenomen om een basiskwaliteit te garanderen. De in de wetsvoorstellen opgenomen bepalingen zijn vastgelegd in de contracten met dienstverleners. Daarnaast zijn in de contracten bepalingen opgenomen die, mocht dit nodig blijken te zijn, het mogelijk maken om op termijn aanvullende kwalitatieve eisen op te nemen.

Verder is in de contracten opgenomen dat de gecontracteerde dienstverleners de op de organisatie van toepassing zijnde geldende (en toekomstige herzieningen van) landelijke kwaliteitskaders, standaarden, richtlijnen opvolgen. Dit betekent dat de nog in ontwikkeling zijnde kwaliteitsstandaarden Wmo en Jeugdwet zodra deze zijn vastgesteld van toepassing zijn op de gecontracteerde dienstverleners.

Met aanbieders en uitvoerders van algemene voorzieningen worden op maat gemaakte kwaliteitsafspraken gemaakt. Niet alle wettelijke standaarden zijn op de algemene voorzieningen van toepassing.

Jeugdwet

Aanbieders en instellingen zijn op grond van de Jeugdwet gehouden om onmiddellijk melding te doen bij de Inspectie van iedere calamiteit of geweld bij de verlening van jeugdhulp, uitvoering van een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Zij moeten daarbij de gegevens verstrekken die voor het onderzoek van de melding van die calamiteit of geweld nodig zijn. Het onderzoek naar aanleiding van die melding wordt hier aangeduid als calamiteiten- en geweldstoezicht. Net als bij het geprogrammeerd jaarlijks toezicht door de Inspectie kan dit toezicht het onderzoek van de kwaliteit in algemene zin betreffen (zie artikel 9.1 van de Jeugdwet) en/of het toezicht op de naleving van de wet (zie artikel 9.2 van de Jeugdwet).

Wmo

Het toezicht door de Inspectie op grond van de Wmo is beperkt tot de AMHK's. De gemeente zal in haar contract met de aanbieder of instellingen vastleggen dat deze haar over de aard en de inhoud van de melding aan de inspectie informeert zodat zij op de hoogte is van iedere calamiteit of geweld bij de verlening van jeugdhulp, uitvoering van een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Ook zal de gemeente in het contract met de aanbieder of instellingen die maatschappelijke ondersteuning bieden op basis van de Wmo, vastleggen dat ook zij zich houden aan de meldingsregeling calamiteiten en geweld. Aanbieders moeten dus iedere calamiteit en ieder geweldsincident dat zich heeft voorgedaan bij de verstrekking van de voorziening zo snel mogelijk melden aan de toezichthoudend ambtenaar van de gemeente voor zowel hulp op grond van de Jeugdwet als ook van de Wmo. En bij hulp op grond van de Jeugdwet en bij zaken rond AMHK óók bij de inspectie.

Zelf moet de gemeente toezichthouders aanstellen die toezicht houden op de kwaliteit van de ingekochte maatschappelijke ondersteuning op grond van de Wmo 2015 (art 5.1 Wmo). De toezichthoudend ambtenaar doet onderzoek naar de calamiteiten en geweldsincidenten en adviseert het college over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van

geweld. (voor hulp o.b.v. Jeugdwet heeft de Inspectie de rol van toezichthouder). De gemeente wordt ook verantwoordelijk voor de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning die met een PGB ingekocht wordt. Nagegaan wordt of de gemeentelijke toezichthouder hier een rol kan vervullen.

Jaarlijks moet de gemeente een cliëntervaringsonderzoek uit (laten) voeren; voor het eerst in 2016. Wij zullen hiervoor gebruik maken van de nog door de VNG te ontwikkelen basisvragenlijst die afgestemd wordt op de basisset kwaliteitsnormen en waarmee benchmarking mogelijk is.

6.2. Handhaving

In de Participatiewet en de Wet Maatregelen WWB is uitgebreid beschreven aan welke verplichtingen iemand zich moet houden. Het gaat om een informatieplicht, meewerken aan re-integratie, aanvaarden en behouden van algemeen geaccepteerde arbeid en gebruik maken van aangeboden voorzieningen.

Vertrouwen is het uitgangspunt bij sociale voorzieningen maar daar waar dat vertrouwen geschaad wordt treedt de gemeente streng op. De controle op rechtmatigheid beperkt zich voor het overgrote deel van het bestand tot digitale gegevensvergelijking via Suwinet. Er wordt gewerkt met risicoprofielen om een beeld te krijgen van de kans op misbruik en hier dan snel, streng en passend tegen op te kunnen treden. De hoogte en vorm van de maatregelen en boeten zijn vastgelegd in verordeningen.

6.3. Bezwaar, beroep en mediation

De afgelopen jaren (2010 – 2013) zijn er op jaarbasis ca. 90 tot 130 bezwaarschriften ingediend gericht tegen besluiten in het kader van het sociale domein. Het ging hierbij vooral om bezwaar gericht tegen besluiten op grond van de Wet werk en bijstand. Verder vertalen beleidswijzigingen zich vaak in een- tijdelijke- toename van het aantal bezwaarschriften. Naar verwachting zal door de grote veranderingen als gevolg van de drie decentralisaties het aantal bezwaarschriften aanzienlijk toenemen. Deze toename zal voor een deel ook blijvend zijn, nu het aantal doelgroepen is vergroot.

In de afgelopen jaren heeft de gemeente ongeveer tussen de 25 en 35 klachten per jaar mogen ontvangen. We spreken hier over klachten in de zin van de klachtenregeling, dat wil zeggen klachten die zich richten tegen gedragingen van medewerkers en bestuurders van onze organisatie. Klachten kunnen bijvoorbeeld gaan over onheuse bejegening en trage beantwoording van vragen. De zogenaamde meldingen openbare ruimte (de scheef zittende stoeptegels, etc.) vallen niet onder de klachtenregeling. In eerste instantie wordt geprobeerd een binnengekomen klacht op informele wijze af te doen. Dit houdt in dat de manager van de medewerker waarover wordt geklaagd, probeert in een goed gesprek de klacht recht te zetten. Dit kan door excuses aan te bieden, zaken nogmaals uit te leggen of op andere wijze. Soms worden gesprekbegeleiders gevraagd hun mediationvaardigheden in te zetten ten behoeve van het oplossen van de klacht. In het overgrote deel van de binnengekomen klachten lukt deze informele wijze van klachtenbehandeling. In die enkele gevallen per jaar dat het niet lukt, zal er een zitting onder leiding van de klachtenfunctionaris worden gehouden en volgt er een advies van de klachtenfunctionaris aan het college om een klacht al of niet gegrond te verklaren. Aan de hand van dit advies van de klachtenfunctionaris neemt het college een besluit over de klacht. In 2013 werden twee klachten op grond van de formele procedure behandeld. In 2014 is tot op heden één klacht op formele wijze behandeld. Indien een klager het niet eens is met het besluit van het college over de klacht, heeft een klager altijd de mogelijkheid de klacht uiteindelijk voor te leggen aan de Nationale Ombudsman.

Gebruik van mediationvaardigheden bij bezwaren

Het voeren van een informeel gesprek met de inwoner die een bezwaar heeft ingediend blijkt een succesvolle aanpak. In 2013 is 58% van alle ingediende bezwaarschriften afgehandeld zonder dat de bezwaarschriftencommissie in actie hoefde te komen. Van alle zaken die door de gespreksbegeleiders zijn opgepakt is het oorspronkelijke besluit in een veel groter aantal gevallen dan in 2012 in stand gebleven, namelijk 56% (dus: bezwaarschrift ingetrokken zonder dat het besluit veranderde). Bovendien is misschien wel het grootste resultaat dat er bij het nemen van de besluiten al in de primaire fase zorgvuldiger wordt gehandeld en er beter wordt nagedacht over de gevolgen van een besluit voor de inwoner, waardoor het aantal bezwaarschriften is afgenomen. Ook bij klachten wordt gebruik gemaakt van deze aanpak.

Anticiperend op de gevolgen van de decentralisatie worden momenteel extra gespreksbegeleiders geworven. Het gebruik van mediationvaardigheden bij bezwaren blijkt naadloos aan te sluiten bij de wens van het college en directie om meer inwonergegericht te gaan werken (passend organiseren). Er gaat dan ook verder uitgerold worden over de organisatie.

Ombudsfunctie

Zowel voor inwoners als voor de gemeente brengen de komende jaren ingrijpende veranderingen met zich mee in de wijze waarop de dienstverlening en ondersteuning in het sociaal domein is georganiseerd. De kans dat inwoners daardoor vragen hebben en/of (dreigen te gaan) vastlopen dan wel (mogelijk) in de knel komen te zitten in het nieuwe systeem, neemt in de komende jaren toe.

Om te voorkomen dat inwoners met vragen blijven rondlopen of tussen wal en schip raken door alle wijzigingen, borgt de gemeente de taken van een ombudsfunctie in de organisatie. Dit betekent niet dat er een extra of een nieuwe instantie wordt gecreëerd. Dit is weinig efficiënt (meer werk) en mogelijk weinig effectief (nog een extra aanspreekpunt maakt het niet overzichtelijker), zo blijkt ook uit het advies van de Participatieraad Sociaal Domein.

Om zowel de inwoners met vragen, als de inwoners die de indruk hebben dat zaken niet goed gaan of niet goed geregeld worden, adequaat en snel van dienst te kunnen zijn in de transitiefase, worden twee zaken georganiseerd.

In de eerste plaats worden alle vragen die aan de gemeentelijke organisatie (via het Klant Contact Centrum) worden gesteld gebundeld en openbaar gemaakt in de vorm van "veel gestelde vragen" op de website. Door de vragen te bundelen en te ontsluiten kunnen inwoners antwoorden sneller vinden. De registratie van alle vragen stelt ons tevens in staat om signalen en trends op te pakken die vertaling behoeven in beleid of de uitvoering daarvan.

Ten tweede wordt de functie van mediation verder uitgebreid en versterkt. Hier kunnen inwoners terecht op het moment dat zij de indruk hebben dat dingen niet lopen zoals ze zouden moeten lopen. Naast het oplossen van deze situaties wordt in mediation ook alles geregistreerd, zodat signalen en trends opgepikt kunnen worden ten behoeve van het verder verbeteren van beleid of de uitvoering daarvan.

Door deze taken te organiseren moet enerzijds de groei van het aantal klachten en bezwaren worden verlicht en is anderzijds bedoeld als extra dienstverlening aan inwoners. Voor inwoners is er een luisterend oor en voor onze eigen organisatie is op twee plaatsen een kritische blik geborgd op de relatie met inwoners en op het handelen van de gemeente.

7. Verwerken en verstrekken gegevens

De groeiende rol van de gemeente in het sociaal domein maakt meer integrale ondersteuning mogelijk. Dit roept echter ook vraagstukken op met betrekking tot het delen van informatie en privacy.

7.1. Gegevensverstrekking

De decentralisaties raken mensen in kwetsbare posities. Zij zijn veelal afhankelijk van de zorg die de gemeente hun biedt. De gegevens die inwoners aan hulpverleners verstrekken gaan over inkomen, schulden, huiselijk geweld of medische zaken. Dat zijn zeer gevoelige persoonsgegevens. De inwoner moet erop kunnen vertrouwen dat de gemeente en de hulpverleners extra zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Het uitgangspunt van de decentralisaties is dat de eigen verantwoordelijkheid van inwoners voorop staat. Daarbij hoort dat de inwoner zelf regie kan voeren over zijn eigen gegevens. De gemeente is terughoudend met het verzamelen en uitwisselen van persoonsgegevens. De inwoner wordt zoveel mogelijk betrokken als het om zijn of haar persoonsgegevens gaat. Dat kan bijvoorbeeld door altijd vooraf toestemming te vragen als hulpverleners gegevens met elkaar willen uitwisselen, of de betrokkenen aanwezig te laten zijn bij overleg over een zaak. Soms is het noodzakelijk dat hulpverleners persoonsgegevens met elkaar uitwisselen. Als uitwisseling van persoonsgegevens écht noodzakelijk is, dan kan dat in bijzondere gevallen ook zónder toestemming van de betrokken persoon. In de praktijk zal dit vooral aan de orde zijn bij personen of gezinnen, waar sprake is van meervoudige problematiek. Voor de beperkte groep van gezinnen met meervoudige problemen kán gegevensuitwisseling zonder toestemming plaatsvinden. Voorwaarde is wel dat de gemeente dit samen met alle hulpverleners goed regelt. Voor de overige inwoners is het uitgangspunt dat er ófwel geen gegevens worden uitgewisseld ófwel om toestemming wordt gevraagd.

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geeft aan wanneer gegevensuitwisseling mogelijk is:

- Als de betrokkene zelf expliciet toestemming heeft gegeven, of
- Als de wet (Jeugdwet, Wmo, Participatiewet e.d.) het toestaat, of
- Als de veiligheid van de inwoner of zijn of haar omgeving in het geding is

Als partijen gegevens willen uitwisselen geldt wel een aantal voorwaarden:

- De betrokkene heeft recht op inzage in de eigen gegevens, met welke partijen gegevens zijn uitgewisseld en welke (vroeg)signalen zijn gemeld.
- Als informatie niet direct getoond kan worden (bijvoorbeeld als de veiligheid in het geding is) wordt dit achteraf alsnog inzichtelijk gemaakt.
- Daarnaast geldt het proportionaliteitsbeginsel. Dit betekent dat alleen de strikt noodzakelijke gegevens worden uitgewisseld.

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) ziet toe op de naleving van deze regels.

7.2. Privacyconvenant

De wet eist dat partijen van tevoren afspreken of er gegevens uitgewisseld kunnen worden en wat het doel of de noodzaak van de gegevensuitwisseling is. Als het gaat om een samenwerking tussen partijen (sociale teams, specialistentafel en interventie-overleg) dan legt de gemeente de werkwijze vast in een privacyconvenant. Dit convenant maakt voor alle betrokkenen – inclusief inwoners – duidelijk hoe partijen omgaan met persoonsgegevens en hoe de privacybescherming is geborgd.

8. Inzet financiële middelen

Beschikbaarheid en verdeling van het budget is onderwerp van dit hoofdstuk. Hierbij wordt ook stilgestaan bij risicobeheersing, bekostiging en contractering.

8.1. Beschikbaar budget

In de meicirculaire 2014 is het beschikbare budget voor het Deelfonds Sociaal Domein (of sociaal deelfonds) bekend gemaakt voor de onderdelen Jeugdwet en Wmo 2015. Het deel voor de Participatiewet 2015 is na het verschijnen van de meicirculaire bekend gemaakt.

De gemeente Noordoostpolder krijgt in 2015 een bedrag van € 25.249.709 in het Deelfonds Sociaal Domein. Dit bedrag is onderverdeeld in € 6.675.989 voor de nieuwe Wmo/AWBZ taken, een bedrag van € 11.891.917 voor nieuwe taken Jeugdwet en een bedrag van € 6.681.803 voor de Participatiewet (Participatiebudget en de Wsw gezamenlijk).

De middelen voor de Wmo, de Jeugdwet en het Participatiebudget worden gebundeld tot één ongedeeld budget. De gemeente krijgt vanaf 2015 de ruimte om binnen de grenzen van het sociaal deelfonds deze gebundelde middelen naar eigen inzicht te besteden. De bedragen voor 2016 en verder zijn nog niet bekend en worden in latere circulaires bekendgemaakt.

8.2. Verdeling budget

Hierna wordt voor de afzonderlijke delen van het sociaal deelfonds een nadere toelichting gegeven.

Wmo 2015

Het budgettaire kader voor de Wmo/AWBZ is € 6.675.989. Verder hebben we ook nog te maken met beschikbare middelen voor bestaande taken. We zijn momenteel bezig met het maken van een nadere onderverdeling van dit budget.

Jeugdwet

Voor de nieuwe taken in het kader van de Jeugdwet 2015 komt voor Noordoostpolder een bedrag beschikbaar van € 11.897.917. Hiernaast is tevens de decentralisatie-uitkering CJG beschikbaar voor Jeugd en Gezin. De verdeling van het macrobudget Jeugdwet voor 2015 heeft plaats gevonden op basis van historische gegevens over het gebruik van jeugdhulp op gemeentelijk niveau (bron: Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en Kebon). Gemeenten kunnen er ten opzichte van de decembercirculaire 2013 niet meer dan 5% op achteruit gaan. Het totaalbedrag dat gemoeid is met deze garantie bedraagt € 17 miljoen. Dit bedrag wordt op andere gemeenten 'verhaald' door een korting van 0,5% op hun totaalbudget. Gemeenten die door deze korting onder de 95% dreigden te zakken zijn weer op 95% gebracht. In 2016 zal een objectief verdeelmodel worden ingevoerd. Kebon en het SCP ontwikkelen dit verdeelmodel, dat in december 2014 gereed is.

Participatiewet

Vanaf 1 januari 2015 vallen de mensen met een arbeidsbeperking maar met arbeidsvermogen onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Als gevolg daarvan is vanaf 2015 een nieuw verdeelmodel noodzakelijk. Op 17 juni heeft staatssecretaris Klijnsma **de indicatieve** budgetten van het Participatiebudget 2015 openbaar gemaakt.

In het Participatiebudget 2015 zijn budgetten Wsw (zittend bestand Wsw), het budget voor de nieuwe doelgroep van de Participatiewet en de bestaande re-integratiemiddelen voor de huidige doelgroep ontschot en samengevoegd.

Wanneer we dit ongedeelde budget voor Noordoostpolder zouden opdelen in de fictieve componenten Participatiebudget en Wsw dan ontstaat het volgende beeld:

	Participatiebudget	Wsw	Totaal
Noordoostpolder	1.097.083	5.584.720	6.681.803

Deelbudgetten

In de keuzenotitie heeft de gemeenteraad aangegeven graag te willen werken met deelbudgetten binnen het sociaal deelfonds. Tussen deze deelbudgetten zou overgeheveld kunnen worden na consultatie van de raad. In de programmabegroting wordt het sociaal deelfonds verwerkt en worden deelbudgetten inzichtelijk gemaakt. Leidend voor eventuele overhevelingen zijn ontwikkelingen in de ondersteuningsvraag van onze inwoners. Het gesprek met de raad wordt in voorkomende gevallen op basis van deze ontwikkelingen in de samenleving gevoerd.

8.3. Risico's en beheersing

Een goede beheersing van de risico's is een essentiële randvoorwaarde om de doelstellingen te halen. Proactiviteit richting de voorkant van de organisatie wordt steeds belangrijker om op die manier tijdig en adequaat ontwikkelingen en risico's te kunnen signaleren en acties te kunnen benoemen. Het instrument risicomanagement biedt handvatten om doelen te bereiken en aan de voorkant tijdig bij te sturen door risico's in beeld te hebben en te houden. Cultuur en een helder omschreven risicomanagementproces zijn noodzakelijk om potentiële verrassingen vroegtijdig naar boven te krijgen.

Een goed systeem van risicomanagement is te zien als een 'permanente' alertheid op wijzigingen in de organisatie en de omgeving zodat daar op ingespeeld kan worden. Hierdoor ontstaan kansen en voordelen. Risicomanagement kan hierdoor een belangrijke impuls geven aan het realiseren van doelstellingen en biedt voordelen bij de ontwikkeling van de organisatie.

Het risicomanagementproces raakt zowel financiële als niet-financiële risico's. Het risicomanagementproces dient niet alleen om financiële en niet-financiële risico's in kaart te brengen. Ook risico's voortvloeiend uit externe ontwikkelingen en de bedrijfsvoering dienen te worden ingebed in het risicomanagementproces. Risico's kunnen dus betrekking hebben op een breed pallet. Het kan gaan om maatschappelijke risico's, risico's binnen processen, risico's in projecten, risico's in programma's en risico's die van buiten komen.

In de afgelopen twee jaar is een risico-inventarisatie voor het sociaal domein opgesteld op basis van de bestaande taken en wat op dat moment bekend was over mogelijke nieuwe gemeentelijke taken. Op basis van deze inventarisatie en analyse is een duidelijk beeld gevormd over de risico's in het sociaal domein. Een van de consequenties is het instellen van de koepelreserve voor het sociaal domein geweest. Nu de nieuwe taken vanaf 2015 een feit zijn, zal de exercitie van de afgelopen twee jaar structureel geborgd moeten worden in het cyclische risicomanagementproces.

Het risicomanagementproces begint met het benoemen van doelstellingen, het bepalen van de structuur en het inrichten van processen. In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement 2013 is een beleidslijn geformuleerd ten aanzien van de

weerstandscapaciteit in relatie tot specifieke risico's. Vanuit dit kader kan het risicomanagementproces worden vormgegeven. Het risicomanagementproces is een continue cyclus die idealiter bestaat uit de volgende (repeterende) stappen:

Stap 1: Identificeren risico's

Het inventariseren van de risico's: wat zijn risicofactoren/-objecten? Er ontstaat een overzicht van de risico's.

Stap 2: Beoordelen risico's

De risicoweging en kwantificering vinden plaats door een vermenigvuldiging van de kans dat het risico zich voordoet en het gevolg. Het gevolg is de eventuele schade als het risico zich daadwerkelijk voordoet. De kans is de waarschijnlijkheid uitgedrukt in een percentage dat het risico zich daadwerkelijk voordoet. De kans vermenigvuldigd met het gevolg geeft de impact van het risico weer (Impact = Kans x Gevolg).

Stap 3: Bepalen risico strategie

Bepalen van de strategie voor het omgaan met de risico's (na te streven risicoprofiel en houding) en bepalen van een risico-eigenaar en de wijze waarop de risico's bespreekbaar worden gemaakt in de organisatie.

Stap 4: Beheersmaatregelen

Het benoemen van beheersmaatregelen en acties om de risico's continu te kunnen beheersen. Beheersmaatregelen zijn te onderscheiden in soft- en hardcontrols. De hardcontrols zijn te definiëren als meetbare afspraken en richtlijnen waarvan wordt vastgesteld dat deze zijn nageleefd. Het meten van deze control is vaak objectief. Soft controls grijpen in op c.q. appelleren aan het persoonlijk functioneren van medewerkers.

Stap 5: Monitoren resultaten

Het doel van continu monitoring is om tijdig (wijzigingen in) risico's te signaleren, adequate maatregelen te kunnen treffen en waar nodig bij te sturen. Uitgangspunt is hoe eerder (wijzigingen in) risico's worden gesignaleerd, hoe beter de gevolgen te beheersen zijn.

Stap 6: Risico rapportage

Gedurende het jaar wordt op verschillende data verantwoording afgelegd over de resultaten van het gevoerde beleid. Hierbij wordt aangegeven welke doelen zijn behaald en welke niet en waarom. Transparante risicorapportering is hierbij van belang. Tijdens de toetsing komt aan de orde of alle risico's geïnventariseerd zijn, of adequate maatregelen zijn genomen.

Stap 7: Continu verbetering

De verantwoording voor de resultaten over het gevoerde beleid wordt gebruikt als feedback om de kaderstelling en strategie te verbeteren. De centrale gedachte bij verbetering is dat er lessen uit het verleden worden getrokken.

Door het volgen van dit risicomanagementproces wordt een gedegen en continu proces opgebouwd ten gunste van de verbetering van risicomanagement. Een belangrijk aandachtspunt en onderdeel is de inbedding van het risicomanagementproces binnen de organisatie. De implementatie is een groeiproces. Risicomanagement vergt een ontwikkeling en bewustwording binnen de organisatie wat een bepaalde doorlooptijd heeft.

Ook van het gemeentebestuur vraagt dit een ontwikkeling. De kerngroep van raadsleden betrokken bij de ontwikkelingen in het sociaal domein zal betrokken worden in het bestuurlijk inbedden van het risicomanagementproces.

8.4. Contractering en bekostiging

Met betrekking tot contractering en bekostiging moet worden stil gestaan bij zowel de lokale als de regionale contractering en bekostiging.

Lokale contractering ondersteuning en dagactiviteiten 0 – 100 jaar

Ten aanzien van de contractering met de aanbieders is het uitgangspunt 'lokaal contracteren waar mogelijk'. Voor ondersteuning en dagactiviteiten 0-100 jaar wordt lokaal een bestuurlijk aanbestedingstraject doorlopen. Dit zal leiden tot lokale contractering voor ondersteuning en dagactiviteiten 0 – 100 jaar. Voor een groot deel van de overige taken voor zowel Wmo als jeugd vindt (boven) regionale contractering plaats.

Regionale contractering Wmo en Jeugd

Sinds 2011 werken de Flevolandse gemeenten al samen aan de decentralisaties in het sociale domein. Voor wat betreft de transitie jeugd heeft dit geleid tot het door de raden en colleges vastgesteld Regionaal Transitieplan Zorg voor Jeugd Flevoland 2014-2017. Almere heeft de verplichte rol van centrumgemeente voor regionale samenwerking. Gelet op de verwachte schaalvoordelen van regionale samenwerking en de verdere verplichting van rijksweg tot samenwerking binnen het sociale domein (Wmo en jeugd) is besloten om de bestaande samenwerking te formaliseren in de vorm van een centrumregeling. De gemeenten in Flevoland zijn momenteel in gesprek over de vormgeving van de centrumregeling voor die onderdelen die regionaal moeten worden uitgevoerd.

Bekostiging lokale contractering

De wijze van bekostiging voor de huidige Wmo-taken kenmerkt zich met name door productiebekostiging. Dit wil zeggen dat de gemeente met een aanbieder vooraf voor (een verzameling van) diensten, activiteiten of trajecten een prijs overeenkomt. Deze wijze van bekostiging heeft als groot nadeel dat de productie wordt gestimuleerd en dat de prikkel om efficiënt naar een goed resultaat toe te werken ontbreekt¹⁴. Deze werkwijze sluit tevens niet aan bij een belangrijke doelstelling om de zelfredzaamheid van cliënten groter te maken. Gelet op de uitgangspunten in het 'Gemeenschappelijk kader Noordoostpolder' en 'Lokale ondersteuning, uitgangspunten voor een krachtige uitvoeringsorganisatie in het sociaal domein' waarin het sturen of effecten als uitgangspunt is benoemd, zijn andere vormen van bekostiging nodig om dit te kunnen realiseren.

In theorie is populatiebekostiging erg aantrekkelijk. Het kenmerk dat populatiebekostiging fundamenteel onderscheidt, is dat de vergoeding uiteindelijk afhangt van resultaten in een bepaalde wijk/buurt. Het in de praktijk brengen van populatiebekostiging is echter erg complex en er zijn nog weinig praktijkvoorbeelden om van te leren. De uitdagingen liggen op het meten van resultaten, toewijzen van resultaten als verschillende aanbieders actief zijn voor dezelfde populatie en het afrekenen op resultaten indien de betrouwbaarheid van de statistiek laag is.

In de variant bekostigen resultaat per cliënt/trajectfinanciering wordt voor een geheel cliënttraject één budget toegekend waarbij de aanbieder ruimte heeft voor invulling van het traject mits het beoogd resultaat wordt gehaald. Voor dat resultaat moet de aanbieder zich verantwoorden. Gelet op de uitgangspunten van de gemeente Noordoostpolder is het bekostigen van resultaat per cliënt/trajectfinanciering voor de korte termijn een geschikte wijze van bekostiging. De bekostigingsvorm 'resultaat per cliënt' kan worden ingezet voor maatwerkvoorzieningen. Voor de bekostiging van maatwerk ondersteuning is het namelijk

¹⁴ Alleen afstand biedt ruimte voor ruimere vleugels. Sturen en bekostigen – Van denken naar doen. Door Peter Paul Doodkorte, april 2014.
Pagina 39 van 46

zinnig om afspraken te maken op het niveau van de cliënt. Ten aanzien van de financiering kan in het model 'resultaat per cliënt' worden gewerkt met:

- Een uniforme cliënt trajectprijs
- Trajectprijs naar aard van de zorg (crisis, care, cure)
- Trajectprijs naar vorm van de zorg (crisis, ambulante, daghulp etc.)¹⁵

Bij inkoop krijgen de aanbieders een vastgestelde prijs voor een cliënttraject, gebaseerd op een raming van een aan de grondslag van dat traject ontleende (gemiddelde) prijs. Hierbij geldt niet een prijs voor elk cliënttraject afzonderlijk, maar zijn de cliënttrajecten gecategoriseerd op basis van een afgesproken ordeningsprincipe (aard, vorm). Voor elke te onderscheiden categorie geldt een gemiddelde prijs, op basis waarvan ook wordt afgerekend. Afrekening geschiedt op basis van gemiddelde prijs. Zo ontstaat ruimte voor de zorgaanbieder om per cliënttraject te differentiëren; het ene cliënttraject zal hierdoor wat duurder en het andere wat goedkoper zijn dan de gemiddelde prijs.

Kern is dat de gemeente cliënttrajecten tegen een vooraf bepaald effect en (cluster)prijs inkoop en de aanbieders verantwoordelijk op nader af te spreken prestatie- en kwaliteitsindicatoren. Hiermee zijn aanbieders primair verantwoordelijk voor een goed functionerend traject en een kwalitatief goede outcome. Hoe het cliënttraject wordt ingevuld is daarbij de verantwoordelijkheid van de aanbieder. De uitdaging c.q. prikkel voor de aanbieder is om het beoogde effect tegen zo laag mogelijke kosten te realiseren. De aanbieders worden dus geprikkeld tot betere prestaties op het gebied van doeltreffendheid, doelmatigheid, kwaliteit, vraaggerichtheid en innovatie. Essentieel is echter dat het financieringsmodel de juiste prikkels bevat.

In het geval van algemene voorzieningen kan populatiebesteding worden ingezet. Bij algemene voorzieningen is het namelijk in tegenstelling tot maatwerkvoorzieningen al relatief eenvoudiger om op populatieniveau afspraken te maken over de te leveren ondersteuning. Bij populatiebesteding (in het geval van algemene voorzieningen) krijgt de aanbieder één budget voor de hulp in een afgebakend gebied. Voor de populatiebesteding is het noodzakelijk om de juiste indicatoren te bepalen en te kwantificeren en de resultaten afdoende te corrigeren voor 'populatiezwaarte'. Bijvoorbeeld, als een wijk veel of lastige problemen kent zal daar in de toekenning van middelen rekening mee gehouden moeten worden. De opzet van de correctie op populatiezwaarte zal zo eenvoudig mogelijk opgezet moeten worden op basis van enkele basale parameters die reeds bekend zijn over de populatie.

Wanneer de gemeente voor de nieuwe taken op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning richting aanbieders meer wil sturen op resultaten, betekent dit een verschuiving van contracten die in het huidige systeem vooral zijn gebaseerd op structuur- en proceseisen naar contracten waarin resultaatafspraken centraal staan. Deze verschuiving vraagt om een overgangsfase omdat hiervoor noodzakelijke en eenduidige resultaatmeting op dit moment nog niet in alle sectoren is ontwikkeld. In deze overgangsfase zal de gemeente de belangrijkste eisen gericht op proces en structuur formuleren en daarnaast nadenken over welke resultaten van belang zijn en hoe deze kunnen worden gemeten. Daarbij geldt dat hoe beter deze resultaten te meten zijn, des te beter de gemeente hierop kan sturen. Belangrijk is om op te merken dat sturen niet altijd betekent dat een gemeente hierop ook afrekent. Sturen kan ook op een 'zachte' manier door de dialoog aan te gaan, door gezamenlijk te bekijken waar verbeterkansen liggen en daarover afspraken te maken.

¹⁵ Sturen en besteden: "van denken naar doen op basis van volhoudbare bestedingssystematiek, Vondel & Nassau.

De inzet van de bekostigingsvarianten richt zich dan ook vooralsnog op de korte termijn. Op basis van de ervaringen die worden opgedaan binnen Noordoostpolder en de praktijkervaringen die met bekostigingsvormen zoals populatiebekostiging elders in het land worden opgedaan, zal op lange termijn nadere ontwikkeling van de wijze van bekostiging plaatsvinden.

Bekostiging regionale contractering

Ten aanzien van de regionaal in te kopen producten is de wijze van bekostiging nog niet uitgewerkt. Momenteel wordt gewerkt aan het vormgeven van de centrumregeling.

8.5. Eigen bijdrage

Voor de ondersteuning die wij inwoners vragen wij wel wat terug: een eigen bijdrage. Voor een maatwerkvoorziening vragen we de maximale wettelijke eigen bijdrage. Voor algemene voorzieningen bekijken we dit per voorziening.

Maatwerkvoorzieningen en eigen bijdrage

Voor de maatwerkvoorziening blijft de landelijke inkomensafhankelijke eigen bijdrageregeling van toepassing. Dit wordt geregeld in het landelijk vastgestelde Besluit Maatschappelijke ondersteuning. Noordoostpolder houdt zich aan de uitvoering van deze landelijke regeling. Voor maatwerkvoorzieningen vragen we de maximale eigen bijdrage.

In de keuzenotitie heeft de raad de keuze gemaakt voor de volgende optie: Inwoners met een WWB-uitkering betalen een eigen bijdrage voor ondersteuning, behalve als het gaat om dagactiviteiten (optie B2). Deze optie is in de praktijk alleen uitvoerbaar als de dagactiviteiten worden uitgevoerd in het kader van een re-integratietraject. In alle andere gevallen betaalt de inwoner wel een eigen bijdrage.

Algemene voorzieningen en vergoedingen

De landelijke eigen bijdrageregeling is niet van toepassing op algemene voorzieningen. De bijdrage voor algemene voorzieningen mogen niet inkomensafhankelijk zijn. Per voorziening bekijken we of we er een eigen bijdrage voor gevraagd kan worden. Let op: algemene voorzieningen jeugd zijn gratis, bij 18 jaar worden mag een eigen bijdrage gevraagd worden.

9. Monitoring & verantwoording

Op welke wijze monitoren we of we dat bereiken wat we beogen en hoe verantwoorden we de ondernomen activiteiten? Dat staat centraal in dit hoofdstuk.

9.1. Monitoren

In hoofdstuk 4 zijn al de vier beoogde maatschappelijke effecten benoemd die kaderstellend zijn voor de aanpak in het sociaal domein. Bij deze vier kernopgaven zijn hoofddoelstellingen benoemd. Deze hoofddoelstellingen zijn voorzien van mogelijke indicatoren, die in overleg met de kerngroep van raadsleden nog nader worden gedefinieerd. Aangezien de selectie van de indicatoren samenhangt met de geformuleerde doelstellingen is er zodoende sprake van een meetsysteem waarbij aan de hand van de indicatoren het bestaande beleid en de uitvoering daarvan kunnen worden gevolgd en worden beoordeeld.

Het monitoren kan worden gezien als het verzamelen van informatie in deze context van het beleid en de uitvoering daarvan. Het levert informatie op die in staat stelt de werkelijkheid te volgen, veranderingen in kaart te brengen en te signaleren of en op welke onderdelen aanpassing van de uitvoering of van het beleid zelf gewenst zijn. Monitoring heeft hiermee de functie van een 'early warning system'. Monitoring als proces gebeurt op een systematische manier en is doorlopend aan de hand van periodieke metingen en/of registraties. Als maatstaf om de verzamelde gegevens te kunnen beoordelen worden de indicatoren voor input, output en outcome of maatschappelijk effect gebruikt. Daarbij is het uitgangspunt om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de informatie die in de uitvoering (het primair proces) toch al beschikbaar is en geregistreerd (mede vanwege wettelijke eisen) of gedeeld wordt, zodat geen onnodige rapportagelast wordt veroorzaakt.

Monitoring levert voor verschillende doeleinden interessante informatie op. Allereerst is het vanuit politieke verantwoording van het beleid nodig om inzicht te hebben hoe de uitvoering van het beleid loopt en in hoeverre de doelen worden gerealiseerd. Monitoring maakt het daarmee mogelijk om tijdig bij te sturen bijvoorbeeld als resultaten uitblijven of niet voldoen aan de verwachtingen. Tevens levert monitoring waardevolle informatie op welke kan worden gebruikt als input voor het nieuwe beleid. Op deze manier geven we invulling aan het lerend organiseren en lerend besturen dat nodig is om de transformaties in het sociaal domein waar te maken. Belangrijk om daarbij te beseffen is dat (beleids)interventies en maatschappelijke effecten niet met zekerheid aan elkaar te relateren zijn.

Omdat we aan het begin staan van een nieuwe beleidsperiode, waarin de gemeente veel nieuwe taken en verantwoordelijkheden heeft, is het niet zeker dat alle gegevens die we willen monitoren direct te monitoren zijn. Hier zal in een aantal gevallen nog voorwerk moeten worden gedaan om het benodigde instrumentarium gereed te krijgen. Ook zal voor sommige (met name) nieuwe gegevens een goede nulmeting ontbreken.

9.2. Rapporteren

De belangrijke geregistreerde en/of verzamelde informatie over de indicatoren (die zo veel mogelijk zal aansluiten bij de informatie die in de uitvoering toch al wordt geregistreerd) zal samengebracht worden tot een managementrapportage en een bestuurlijke rapportage. Periodiek zal aan de Raad gerapporteerd worden via de reguliere P&C-cyclus.

In de managementrapportage wordt zowel kwalitatieve als kwantitatieve beleidsinformatie gegenereerd. Hierdoor wordt duidelijk welke resultaten zijn gerealiseerd en ook welke

bevorderende en belemmerende factoren van invloed zijn geweest op de resultaten. Daarbij wordt zowel aandacht besteed aan de effectiviteit en efficiency van de uitvoering (de relatie tussen input- en outputindicatoren) als aan de effectiviteit van het beleid (de relatie tussen outputindicatoren en outcome). Vanuit sturingsoogpunt is dit belangrijke informatie.

Wanneer we willen sturen op effecten zal de rapportage zich niet moeten beperken tot cijfers alleen. Aan het gesprek over deze cijfers, om deze in context van onze gemeente (of bepaalde wijken, dorpen of doelgroepen) te plaatsen en op een goede manier te kunnen duiden, wordt veel waarde toegekend. Dit gesprek tussen college en raad, maar juist ook met maatschappelijke organisaties, de Participatieraad, inwoners en cliënten over realisatie en actuele ontwikkelingen zal structureel onderdeel uitmaken van het proces van monitoren en verantwoorden.

9.3. Bijsturen

De mate waarin de doelstellingen worden gerealiseerd wordt door monitoring periodiek inzichtelijk en transparant gemaakt. Daarmee kan antwoord worden gegeven op de vragen of het beleid en de uitvoering daarvan op koers liggen of dat bijsturing en/of aanpassingen (op onderdelen) noodzakelijk is.

Overigens zal in de eerste jaren in overleg met de raad moeten worden gezien welke gegevens voor de raad in aanvulling op de hoofdindicatoren van belang zijn. In algemene zin geldt dat vooral waar de verwachte resultaten (output en/of outcome) niet worden gerealiseerd, aanvullende en verdiepende informatie gewenst zal zijn. Met andere woorden: waar geen bijsturing nodig is, is ook minder verdieping nodig in de rapportage en analyse. Maar waar wel bijsturing nodig blijkt, is het nodig om voldoende inzicht te bieden in wat er in het proces of systeem (nog) niet goed gaat, zodat daarop kan worden bijgestuurd. In die gevallen kunnen de vastgestelde indicatoren worden aangevuld met meer kwalitatieve informatie (bijvoorbeeld casebeschrijvingen) en andere manieren van rapporteren (bijv. gesprek met uitvoerende partijen en cliënt vertegenwoordigers; etc.).

Omdat in de realisatie van Krachtig Noordoostpolder de gemeente zich ook anders zal gaan verhouden tot inwoners, maatschappelijke organisaties en uitvoerende partijen, zal de kwaliteit van de onderlinge rolinvulling ook periodiek worden besproken en geëvalueerd. Hierover wordt minimaal jaarlijks gerapporteerd aan de raad, waarbij tevens de voorgestelde maatregelen om bij te sturen aan de raad worden gerapporteerd.

9.4. Verantwoorden

Het Rijk zal de uitvoering van de taken van het sociaal domein 3D monitoren om de systeemverantwoordelijkheid van vakministers en fondsbeheerders te kunnen waarborgen. Het Rijk ontvangt mede daartoe via het informatiesysteem Informatie voor derden (Iv3) per gemeente informatie over de besteding van het deelfonds. Behalve inzicht in de bestedingen van de individuele gemeente (micro) ontstaat hierdoor voor het Rijk ook inzicht in de hoogte van de macro-uitgaven aan het Sociaal Domein. Om die informatie-uitwisseling mogelijk te maken is Iv3 aangepast op de komende decentralisaties en de in de tijdelijke wet op het deelfonds opgenomen bestedingsvoorwaarde. Het Rijk vraagt aan gemeenten overigens geen verantwoording over de rechtmatigheid van de besteding.

Het beschikken over kwalitatief goede beleidsinformatie is essentieel. Ook voor de rijksoverheid. Daarom is geregeld dat de aanbieders van jeugdhulp en de gecertificeerde instellingen op grond van de Jeugdwet, twee keer per jaar gegevens aanleveren aan het

CBS¹⁶. Het CBS krijgt een rol in het verzamelen van de beleidsinformatie op het terrein van jeugdhulp. Omdat het CBS op persoonsniveau mag koppelen, levert dat informatie op over de samenloop tussen jeugdhulp en andere indicatoren over de maatschappelijke en gemeentelijke ontwikkelingen in onze gemeente. Deze informatie wordt onderdeel van een brede gemeentelijke monitor sociaal domein die wordt ontwikkeld door de VNG vanuit het programma Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein (VISD). De gemeente neemt in de contracten met de aanbieders de afspraak op dat de gecontracteerde partij twee keer per jaar de gevraagde gegevens tijdig bij het CBS aanlevert.

Naast de externe verantwoording speelt ook de interne verantwoording een belangrijke rol. Het college van burgemeester en wethouders legt over de besteding financiële verantwoording af aan de gemeenteraad. De gemeente wil zelf ook inzicht hebben in de budgetten en de outcome van het gevoerde beleid. Dit zal verder ingericht moeten worden.

9.5. Evalueren

De evaluatie van ons beleid en de uitvoering daarvan is een continu proces. Met de evaluatie wordt niet gewacht tot het aflopen van de beleidsperiode. Beleid en uitvoering worden vanwege de impact van alle wijzigingen en de onzekerheden van dit moment doorlopend geëvalueerd en daar waar nodig bijgesteld. Dit proces wordt opgenomen in het Uitvoeringsprogramma. De kerngroep van raadsleden wordt in dit proces betrokken.

In de evaluatie van het beleid worden de 'hoe?-vragen' en de 'waarom?-vragen' beantwoord. Hoe en waarom gebeurt er wat of heeft zich iets voorgedaan. Hiermee worden verbanden, verklaringen en verbeterpunten gezocht. In de evaluatie worden hiermee bepaalde verbanden aangegeven en de causaliteit verklaard tussen input, processen, output en effecten. De evaluatie kan hiermee de impact van het beleid achterhalen en hiermee goede input vormen voor het nieuwe beleid.

¹⁶ Het gaat om BSN, geboortejaar, geslacht, postcode, culturele achtergrond, type ingezette jeugdhulp of maatregel, einddatum jeugdhulp/einddatum maatregel, verwijzer, datum eerste contact, wijze van afsluiten jeugdhulp/reden beëindiging maatregel en inzet erkende interventie ja/nee

Bijlage – Afkortingenlijst

AMHK	Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling
AMK	Advies en Meldpunt Kindermishandeling
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BGG	Begeleiding Groep
BGI	Begeleiding Individueel
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPB	College bescherming persoonsgegevens
FPC	Cluster Financial Planning & Control
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GR	Gemeenschappelijke Regeling
Havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
IGW	Integraal Gebiedsgericht Werken
Iv3	Informatie voor derden
KCC	Cluster Klant Contact Centrum
KDV	Kortdurend verblijf
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
MaS	Maatschappelijke stage
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MO	Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling
NWW	Niet werkende werkzoekende
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PGB	Persoonsgebonden budget
PO	Primair onderwijs
PPA	Provinciaal Platform Arbeidsmarkt
PV	Persoonlijke verzorging
ROS	Regionale ondersteuningsstructuur
SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
SEH	Spoedeisende hulp
SHK	Steunpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
SUWI	Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VISD	Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlaten
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wgs	Wet gemeentelijke schuldhelpverlening
WIZ	Cluster Werk Inkomen Zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wbp	Wet bescherming persoonsgegevens
Wpg	Wet publieke gezondheid
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand
ZIN	Zorg in natura
ZLF	Zelfstandigenloket Flevoland
Zvw	Zorgverzekeringswet

Bijlage – Hyperlinks

Gemeenschappelijk kader Krachtig Noordoostpolder (pagina 5 en 9)

- <http://www.divosa.nl/sites/default/files/120306%20Gemeenschappelijk%20kader%20decentralisaties%20-%20Noordoostpolder.pdf>
- <http://www.noordoostpolder.nl/dsresource?type=pdf&objectid=default:18352&versionid=&subobjectname> (publieksversie)

Uitgangspuntennotitie (pagina 5 en pagina 24)

- <http://www.noordoostpolder.nl/dsresource?type=pdf&objectid=default:25104&versionid=&subobjectname>
- <http://www.noordoostpolder.nl/dsresource?type=pdf&objectid=default:25105&versionid=&subobjectname> (publieksversie)

Wetteksten (pagina 8)

- <http://www.wetten.nl/>

Sociale structuurvisie (pagina 8)

- <http://www.noordoostpolder.nl/dsresource?objectid=4894&type=org> (contournotitie)
- <http://www.noordoostpolder.nl/dsresource?objectid=4893&type=org>
- <http://www.noordoostpolder.nl/dsresource?objectid=4892&type=org> (publieksversie)

Keuzenotitie (pagina 10)

- <https://raad.noordoostpolder.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad/2014/30-juni/13:30/Keuzenotitie-t-b-v---het-beleidsplan-Sociaal-Domein/21.1-Keuzenotitie-tbv-beleidsplan-sociaal-domein-2015-2018..pdf>

